

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrť leta . . . 250
 Mesečno . . . 1—
Dunaj Avstrije: ---
 Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velja
 -- popust. --
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldna.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Doroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Naši uspehi na Sedmograškem.

Mesto Petrovo ter prelaz Szurduk v naši posesti. — Rumuni vrženi čez sedmograško mejo. — Naši zasedli višine Vulkan-prelaza. — Pred novo bitko v Dobruči. — Na ruski fronti hudi boji. — Italijanska ofenziva na Primorskem ponehuje. — Ruska infanterija noče v ogenj. — Francoski poraz pri Florini.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

Ogrsko-hrvatski sabor mlati staro slamo naprej. Še vedno se govori o sklicanju delegacij, o zunanji politiki in različnih vojaških ukrepih. Opozicija ima trdno upanje, da se ji posreči vreči Tiszó, Stürgkha in Buriana. Naloga, ki si jo stavi opozicija, je silno velika, za to nam je pač dovoljena tudi velika skepsa, ali bo svoj cilj dosegla ali ne. Da vsega ne bo, je jasno; toda prvi cilj je zanjo itak: padec Tiszóv.

Opozicija je zaradi tega tako glasna, ker hoče biti pomirjena. Pomiriti pa bi se dala, o tem čivkajo vrabci na vseh budimpeštanskih strehah — ako se sestavi koalicijsko, ali kakor se sedaj izražamo, koncentracijsko ministrstvo. Kakor hitro bi prišlo do snovanja koncentracijskega ministrstva, bi bil grof Tiszó že izgubljen, kajti edina težava za koncentracijsko ministrstvo bi bila oseba Tiszóva. Za to pa se Tiszó brani koncentracije in opozicijo je hotel pomiriti s tem, da je obljubil, kakor znano, informirati opozicijske voditelje dannačnan točno o perečih vprašanjih ter jim dobiti dostop do cesarja in do zunanjega ministra. Vse je bilo najlepše napeljavno, toda, kakor se politiki izražajo, v tem je plunil Karolyi Tiszó v skledo. Ni hotel iti med „pomirjene“ opozicijske voditelje, ampak obetal je, da še bo nadalje prosto govoril v parlamentu. Tako je bil Tiszó načrt izjaskovljen, in Apponyi, Andrassy ter Rakovszky so morali zopet v parlamentarno areno. Kratko časa trpeča zveza opozicijskecev je imela za Tiszó vsaj eno dobro posledico: njegovo osebo puščajo Andrassy in tovariši pri napadih izven debate.

Opozicija Tiszó ne mara, odkar jo je prevaril in metal iz parlamenta. Tudi pri svojih ljudeh v parlamentu nima več tako navdušenih pristašev kakor nekdanj. Med volilci pa je baje, kakor pravijo poznavalci razmer, opozicija močno napredovala. Mož opozicije, pravzaprav koncentracije, je Weckerle.

Seja dne 19. septembra.

V seji dne 19. t. m. je ogrski državni zbor nadaljeval razpravo o predlogih grofov Andrassyja in Apponyja, glede sklicanja delegacij.

Poslanec Mezössy je dokazoval, da za sklicanje delegacij ni nikakega postavnega zadržka. Prepričan je, da bi sklicanje delegacij prineslo slovensko izjavo solidarnosti med Avstrijo in Ogrsko, da bi ločeta nadaljevati vojno, dokler niso zagotovljeni pogoji spodobnega miru. Takša demonstracija bi bila le koristna monarhiji in vojskovanju. Kritikujoč delovanje diplomacije, pravi govornik, da je usoda Sedmograške pač žalostna, da je pa tudi klasično sprečevalo nespretnosti diplomacije. Prepričan je, da se bo sili naših čet in našim zaveznikom posrečilo, popraviti storjeno napako, a to še ne zmanjšuje krivde diplomacije in vlade. Ker izdajata Avstrija in Ogrska za vojne namene milijarde, je parlamentarna kontrola neizogibno potrebna, da se dožene, če se te milijarde prav porabljajo in da se dajatve za armado strogo kontrolirajo. Dognati je treba, kdo spada h klici liferantov. Parlamentarna preiskovalna komisija je pač nemogoča, ali vojaški pododsek delegacije bi moral preiskati vse pogodbe glede dajatev za armado. Konečno je zahteval govornik, da se mora brezpogojno dati volilna pravica vsem, ki so na bojišču krvaveli.

Poslanec Geza Polonyi je trdil, da je sedanja situacija spodbila vso nagodbo iz leta 1867. Predlog grofa Andrassyja pomeni vmešavanje v notranje zadeve Avstrije. A če bi se odklonili na razpravi stoječih predlogi, bi bilo preprečeno poklicati skupne ministre na odgovornost. Ne gre, da bi posamezne osebe odločevale o usodi celega naroda. Govornik trdi, da vlada v generaliteti sovražnost in animoziteta proti ogrskemu parlamentu. Samo če začne opozicija enotno organizirana in s primernim socialpolitičnim programom boj proti vladi, sme s sigurnostjo računati na popoln uspeh.

Poslanec mejni grof Pallavicini je zastopal mnenje, da je sklicanje delegacij potrebno, da se pred njimi resnica pojasni in da se mora minister zunanjih del opravičiti. Govornik je kritikoval postopanje posamnih organov armadnega vodstva, opozarjal na pomanjkljivost sanitetne uprave in razpravljaj o razdelovanju odlikovanj. Končno je govornik zahteval zakon, ki bo dal rodbinam rezervnih oficirjev tiste pravice, ki jih uživajo rodbine aktiv-

nih oficirjev. Zahteval je, naj se pokličejo na odgovor tisti, ki so krivi, da sedmograško prebivalstvo ni moglo pravočasno sebe in svoje imetje spraviti na varno.

Poslanec Ugron se je izrekel za sklicanje delegacij, trdil, da so se glede rumunskega vprašanja zgodile velike napake in dejal, da poslanik Czernin ni bil pravi mož, da bi bil naše interese v Rumunski zastopal. Tudi je zastopal stališče, da ne gre, da bi minister zunanjih del razpolagal z življenjem in imetjem madžarskega naroda, ne da bi se ga moglo poklicati na odgovornost.

Poslanec Smrecsanyi je obžaloval, da se ni oglasil glede sklicanja delegacij še noben član večine državnega zbora k besedi, grajal, da monarhija ni že prej obračunala z Rumunsko in zahteval spremembo sistema.

Seja dne 20. septembra.

V seji dne 20. septembra je poslanec Hollo poudarjal, da bi bilo sklicanje delegacij sedaj v vojskinem času mnogo važnejše, kakor v mirnih časih.

Poslanec Lehel Hedervary je izrazil svoje obžalovanje, ker se vlada dosedaj ni predložila zbornici nobenega poročila o tem, kako se godi našim vojnim vjetnikom v sovražnih državah. Če že zbornici ni nič znanega o tem, koliko naših vojakov se nahaja v sovražnem vojnem vjetništvu, bi se naj zbornici vsaj poročalo o tem, kako se z njimi postopa.

Poljedelski minister je nato odgovoril na interpelacijo poslancev Rath in Eitner glede sestave vojno-žitno-prometnega zavoda in je rekel, da se nahaja polovica delnic v rokah države in da imajo komisijonarji samo 10 delnic. Od nastavljenecv vojno-žitno-prometnega zavoda jih je 280 oproščenih od vojaške službe. (Poslanec Sümezy: V Avstriji pa 5krat več!) Grof Tiszó: Vi se vendar pritožujete, ker jih je preveč oproščenih od vojaške službe.

Poslanec Rath se je nato pritoževal, češ, da se je zamudilo pravočasno varovati sedmograške meje. Med njegovim govorom je prišlo do burnih prizorov, ker je poslanec Berczay napravil medklie: Pomagajte sami braniti meje Sedmograške, torej na fronto! Vsled tega medklia, kateremu so sledili še drugi ostrejši, je nastal v zbornici tak hrup, da ni mnogo manjkalo, da ni prišlo do pretepov. Duhovi so bili tako razburjeni, da zborničnemu predsedniku ni preostajalo ničesar drugega, kakor prekiniti sejo.

LISTEK

Cerkvenopevski prepoved na Dunaju.

(Izvirni dopis.)

Vnanje kulturno-socialno lice na Dunaju se v vojnem času ni veliko izpremenilo. V verskem oziru se giblje življenje vsaj v nekaterih cerkvah, zlasti v stolnici sv. Stefana in v samostanskih cerkvah, za kako stopinjo na boljše. Je že nekaj na Dunaju, če spovednice ne samevajo v cerkvi kot pozabljeni cerkveni grobovi spomeniki, na katere se človek ozre samo tuintam in še takrat samo z umetniškega stališča. Posebno veliko pa je, da je n. pr. ob navadni nedelji cerkev sv. Stefana pri pozni pridigi in tej sledeči tihi sv. maši polna, kakor sicer le redko pri misijonih. A nekaj je, kar zasluži občne pozornosti, in to je cerkveno petje.

Nekdanj je bilo na Dunaju ljudsko cerkveno petje v navadi, potem pa je ponehavalo v nekaterih cerkvah tako temeljito, da so bile tuintam šele kake okamenine cerkvenega petja. Dokaz temu so blagoslovne pesmi. Po več cerkvah še je navada, da pojejo za blagoslov dve ali tri kitice. Po nekod pa je utihnili petje tako popolnoma, da je organist samo

markiral blagoslovno pesem, t. j. igral je bolj glasno blagoslovno melodijo, pel pa ni nihče zraven, tudi ne organist ali kaka korna pevka. Skoro isto je bilo pri sv. mašah z izpostavljenim Najsvetejšim ob delavnikih, kjer tudi ni pel nihče, kakor je bila tudi cerkev skoro prazna.

Pred poldrugim letom pa se je začel prepoved v cerkveno-pevskem oziru na Dunaju in po celi dunajski škofiji. Dvema godbeno izobraženima duhovnikoma se je poverila naloga, da sta spravila gibanje, o katerem se je že prej veliko govorilo in pisalo, v pravi tir. Zdaj so že tako daleč, da imajo enotno škofijsko pesmarico za ljudsko enoglasno petje (Gesangbuch für die Erzdiözese Wien, k. k. Schulbücher-Verlag, 60 h). Zbrane so v pesmarici preproste stare cerkvene pesmi, ki so bile že od nekdanj v navadi. Te pesmi učijo s sodelovanjem šolskega vodstva po šolah, da jih potem vsi otroci pojejo v cerkvi, ne samo pri šolskih sv. mašah, ampak tudi pri nedeljski službi božji. Tako upajo po šolski mladini uveljaviti cerkveno petje tudi med odrasle ljudi. Da se trudijo za stvar resno, ne samo teoretično, ampak naravnost praktično, se vidi iz tega, da imajo v raznih cerkvah tudi pevske vaje za odrasle. Globok utis napravljajo gledalca, ko gleda n. pr. v stranski kapeli cerkve sv. Stefana zbranih kakih 50 oseb, moških in ženskih, ki se vadijo v cerkvenem petju. Vsak ima v roki cerkveno pesmarico, zraven pa tudi dva majhna listka, na katerih so navodila za petje in spoznavanje in čitanje not. Pred njimi pa stoji

duhovnik v koretlju s štolo ter jim razlaga, kako naj pojejo, kaj pomeni ta ali drugi pevski znak ter peje za vzgled sam in z vsemi skupaj. Zraven je tudi organist, ki igra pesem, da se jo zbrani nauče takoj peti. Torej prava pevska vaja v cerkvi pod direktivnim liturgičnim vodstvom duhovnikovim! Na ta način so povzdignili cerkveno petje že po vsem Dunaju. Gibanje se pa širi tudi izven Dunaja po škofiji. Vojni čas pospešuje to ljudsko cerkveno petje; zato so ga uporabili pravočasno. Človeško srce sili k Bogu, svojemu čutenju hoče dati človek duška; v tem zadobi uteho, mir, veselje: z vedrim čelom, z olajšanim srcem zapušča tempelj božji.

Pri nas smo še z ljudskim cerkvenim petjem sicer malo na boljšem. Toda tudi mi bomo lahko skoro prešli cerkve, kjer je še pravo ljudsko petje. Zakaj to izginja tudi pri nas. Koliko je že cerkev, kjer so peli nekdanj vsi skupaj, moški in ženske, z eno besedo vsa cerkev, zdaj pa so samo po tri ali po štiri pevke. Do najnovejšega časa še je pela „vsa cerkev“ vsaj „Oče naš“ pred pridigo po tisti starocerkveni melodiji. Tudi ta „Oče naš“ izginja vedno bolj in bolj. Giniti je začel s tem, da so uvedli za „Oče naš“ nove melodije, katerih starejši ljudje niso mogli peti. Zato so morali utihniti tudi ti pridni starocerkveni pevci. Mladina se pa enotnih cerkvenih pesmi ne uči in ne navaja v cerkvi peti pri nedeljski službi božji. Tako bo izginilo ljudsko cerkveno petje tudi pri nas, ako se ne začne zopet praktično uvajati.

Nekaj o čevljih.

Vrbovec, 16. sept. 1916.

Včasih smo rekli kakšno o domači ali tudi svetovni politiki, danes se pogovorimo o važnejšem vprašanju: o čevljih. Da ne bo zamere pri politiki, sicer radevolje priznam, da so politična vprašanja pomembnejša kot vprašanje o čevljih, toda pri prvih moramo vedno paziti: pst — cenzura pride, pri drugem smemo pa usta vendar nekoliko bolj odpreti. Za to ostanimo rajši pri čevljih.

Zima se bliža, a polovica ljudi, ki so doma, nima čevljev, druga polovica ima strgane in sicer temeljito. Kako priti do čevljev, kje si jih dati popraviti? to so vprašanja, ki mnogim belijo glavo. Če se človek hoče obrniti na svojega starega čevljarja, ga navažno ne najde doma: je pri vojaki. Če je pa že Abraham videl ali če je iz kakega drugega redkega vzroka doma, ne more napraviti ali popraviti čevljev: nima podplatov!

Podplate dobiti je sedaj zelo težavna stvar. Vse usnje, ki je količjak porablivo, se mora uporabiti za vojaške čevlje. „Čevljarska zadruga“ iz Mirna pri Gorici, sedaj v Vrbovcu pri Mozirju, največje podjetje te stroke na našem jugu — zaposluje nad 300 delavskih moči — je iz usnja, ki ni odgovarjalo predpisom za vojaške čevlje, izdelovala civilne. Sedaj ji je vojaška oblast naročila, da mora tudi take predpisom neodgovarjajoče čevlje oddati erarju. Da ne sme prodajati usnja, ji je že po naredbi o prometu z usnjem prepovedano.

Kako priti tedaj do usnja, do podplatov? Nekaj bi se dalo doseči mogoče na ta način, da bi se merodajni faktorji (obrtna korporacije, okrajna zastopstva, politična oblast) obrnili potem trgovske in obrtno zbornice v Gradcu, ki je pripravljena pomagati, na „Centralo za kože in usnje“ na Dunaju — Haute- und Lederzentrale, Dunaj, I., Zedlitzgasse 8 — s prošnjo, da naj v sporazumu z e. i. kr. vojnim ministrstvom, oddelek 13, odkaže nekaj usnja za najnujnejše potrebe ljudstva v tem in tem okolišu. S tem bi se ne poskrbelo samo za aprovizacijo prebivalstva, temveč bi se rešilo tudi čevljarsko obrt propasti, ki ji grozi. Koliko usnja bi se pa s tako akcijo dobilo, je težko reči in je prerokovanje še vedno najnehvaležnejši posel. Znano mi je samo, da so ponekod (n. pr. v Trstu in okolici) dobili čevljarji nekaj usnja v aprovizacijske svrhe. Mogoče, da bi imela tozadevna prošnja prejšnj uspeh, če bi prosili samo za odrezke in ostanke usnja, katere morajo po zadnjih poročilih firme, ki izdelujejo vojaška obuvanja, če jih hočejo prodati, najprvo ponuditi zgoraj omenjeni „centrali“.

Bolj sigurna, kakor ravno kar označena pot, da po zimi ne bomo bosí, se mi zdi druga: napravimo si cikle! Vem, da marsikoga stresajo mravljinici, ko sliši besedo: cikle. V nekdanjih boljših časih se smo zaničljivo smehljali, če smo o ciklih le govorili. Da bi jih bil kdo nosil, izvzemši nekatere hrabrovce pri gotovih opravilih, Bog ne daj! Smatrali bi ga za nenormalnega. Toda človek obrača, Bog obrne in sedaj je obrnil tako, da so cikle na vrhu. Sicer je še vedno mnogo ljudi, ki imajo pred cikliami praveč strah, a cikle kljub temu zmagojujejo. Stvar je namreč čisto enostavna. Dobava podplatov je vsak dan težja. Brez ovinkov jih civilist sploh ne bo dobil ali vsaj zelo redko. Ovinki pa stanejo. Kakor sem čul, stane na Ogrskem 1 kg podplatov, ki se jih dobi tako po dobri roki, 50—60 K. Razni „umetni“ in „domestni“ podplati, ki se jih sedaj izdeluje, so razmeroma dragi in zlasti za po deželi hrččas ne bodo najboljši. Ne preostaja tedaj drugega, kakor — cikle, kajti usnje za zgornje dele se vendar še dobi.

„Čevljarska zadruga“ v Vrbovcu namerava izdelati 10—20.000 parov obuval z lesenimi podplati. Otrnila se je že na razne strani, da bi dobila potrebne lesene podplate. Najljubše bi ji seveda bilo, če bi dobila domača podjetja, ki bi ji jih dobavljala. Ponekod znajo delati cikle. Mogoče se najde tudi nekoliko podjetnosti in ustvarimo novo — coklarsko obrt! Za zimske dneve na kmetih, zlasti kjer je več invalidov, bi bila ta obrt kakor nalašč.

L. Kemperle.

Oddaja sena in slame.

Vsaka dežela je dolžna dati gotov kontingent sena erarju. To seno si dobi potem zakonu o vojnih dajatvah. Vse drugo seno je prosto in trgovanje s senom ni navezano niti na okraje niti na deželo. Tako je bilo določeno med poljedelskim in vojnim ministrstvom ter razglašeno v „Wiener Zeitung“.

Trenotno nam ni znano, kako velik je kontingent sena, ki ga mora Stajerska potem vojnodajateljskega zakona oddati erarju, znano nam tudi ni, kako je razdeljena dajatev na posamezne okraje. Le to smo izvedeli potem naših poslancev, da ima mariborski okraj dobaviti 40.000 centov sena in 20.000 centov slame, vse drugo seno in slama je prosta za trgovino. Kako je v drugih okrajih, nam ni znano, na vsak način pa je treba paziti, da nakupovalci sena ne bodo prekorajčili mej, ki so jim določene po zakonu.

Mariborsko okrajno glavarstvo.

Mariborsko okrajno glavarstvo nam pošilja sledeči razglas:

Seno in slamo, katero mora politični okraj mariborski po zakonu o vojnih dajatvah pripraviti, bodo nakupovali od okrajnega glavarstva postavljeni nakupovalci in oddajali e. in kr. vojaški oskrbovalnici v Mariboru. Kot nakupovalci so od mariborskega okrajnega glavarstva določene naslednje osebe in sicer:

1. Alfred Geuer v Peklu 4 za občine: Stopno, Pečke, Dešno, Jelovec-Makole, Sv. Ana, Hrastovec, Modraže, Verhole, Statenbreg, Pretrež, Laporje, Hošnica, Pekel, Brezje, Studence, Poljčane, Luščka vas, Stanosko in Zabljek.

2. Andrej Kralj v Slov. Bistrici za občine: Oselj, Smerečno, Sv. Martin na Pohorju, Tinje, Gornja-Loznica, Spodnja-Loznica, Gornja-Bistrica, Kovača vas, Kalše, Ritoznoj, Sentovec, Slov. Bistrica, Cigonec in Spodnja-Novavas,

3. Franc Pišek v Orehovi vasi za Kmetijsko zadrugo v Račju za občine: Frajham, Vojtina, Loka, Oglienščak, Bukovec, Gabernik, Ranča, Fram, Morje, Gornja-Polskava, Pokošje, Črdenjevec, Vrhloga, Spodnja-Polskava, Ješenci, Rogoza, Skoke, Slivnica, Orehova vas, Rače, Podova, Gorica, Sv. Marjeta na Dravskem polju, Gornje-Hoče, Spodnje-Hoče, Pohorje, Sv. Miklavž, Bohova, Razvanje, Pivola in Dogoše.

4. Henrik Sollag pri Sv. Lenartu v Slov. gor. za vse občine šentlenartskega okraja.

5. Anton Birgmaier v Mariboru za občine: Rdeči breg, Sv. Lovrenc, Kumen, Činžat, Boč, Janžev Vrh, Smolnik, Lobnica, Ruše, Selnica ob Dravi, Slemen, Bistrica pri Rušah, Bistrica pri Lembahu, Vrhovdol, Radvanje, Pekre, Lembah, Studenci, Jelovec pri Kamnici, Bresternica, Rošpol, Sv. Križ, Sv. Jurij ob Pesnici, Spičnik, Slatinski dol, Svečina, Plač, Vrtiče, Gornja Sv. Kungota, Sv. Ilj, Čirknica, Dobrenje, Gradiška, Ranče, Leitersberg, Dragučova, Pesnički dvor, Jarenina, Kaniža, Cersak, Selnica ob Muri, Polička vas, Vukovski dol, Sv. Jakob v Slov.

gor., Vosek, Sv. Marjeta ob Pesnici, Grušova, Sv. Peter, Pobrežje, Zrkovec, Tezno, Ploderšnica, Gornji- in Spodnji-Duplek.

Potreščina na senu civilnega prebivalstva se more tudi v bodoče pokriti po prostoročnem nakupovanju v okraju samem.

Posestniki sena so dolžni prodati zgoraj navedenim nakupovalcem okrajnega glavarstva one množine sena, katerih ne potrebujejo brezpogojno v prehranjevanje svojih lastnih konj in živinčet.

Delež za lastno porabo je določen na dan in za vsakega konja ali veliko živino za 10 kg sena in 5 kg slame in na dan in za vsako glavo drobnice (tudi koze) na 3 kg sena in 3 kg slame.

Vsak posestnik sena je dolžan ono množino sena in slame, katere ne potrebuje za lastno porabo, do časa, ko jo prevzame nakupovalec, najskrbneje shranjevati.

Od tukajšnjih nakupovalcev prevzeto seno in slama se bo plačala (po odškodninskih postavkah k zakonu o vojnih dajatvah) po sledečih cenah: seno s travnika, otava s travnika in deteljno seno vsake vrste nestisnjeno za q po 13 K, slama zmlačena s cepeci nestisnjena za q po 9 K, slama zmlačena s strojem za q po 8 K. Priklade k gornjim cenam: za stisnjenje za q po 1.50 K, za dovoz in nakladanje blaga na železnici za q po 2 K. Odškodnina za dovoženo nestisnjeno blago pri oddaljenosti od 8 do 12 km za q po 50 vin., pri oddaljenosti od 12 do 20 km za q po 1 K, pri oddaljenosti čez 20 km za q po 1.50 K. Do 8 km oddaljenosti se ne plača nobene odškodnine.

Nakupovalec je upravičen, pri prevzetju 2% skupne teže odračunati kot odbitek (za svojo lastno odškodnino).

Občinski predstojniki morajo nakupovalce najkrepkeje podpirati pri njihovem nakupovanju.

Kedaj se mora seno oddati, ima določiti nakupovalec in mora občinski predstojnik, če bi dotični posestnik ne mogel sam pripeljati sena k zbirališču, preskrbeti potrebno vozilo in je dati kupcu na razpolago.

Ker je pridelovalec dolžan, seno in slamo do 8 km oddaljenosti brez odškodnine k zbirališču pripeljati, se bodo stroški za od občinskega predstojništva preskrbljeno vozilo odšteli (odtrgali) od nakupne cene sena ali slame.

Končno se še pripomni, da glasom odloka e. kr. poljedelskega ministrstva z dne 5. septembra l. 1916, štev. 39706, ni pod nikakršnimi okolištnimi pričakovati, da bi se zvišale navedene najvišje cene.

Vsi, ki imajo kaj odvišnega sena, ali pa se bo od njih zahtevalo, da naj seno oddajo, naj se poprej prepričajo, ali imajo za pokladanje svoji živini dovolj sena in slame do nove košnje, t. j. do dne 1. maja 1917.

Dokler ne zmaga Francija, nobenega miru.

V francoski zbornici se je vršila dne 19. sept. razprava o državnem proračunu, o izdatkih za armado in vojno mornarico.

K besedi se je oglašil socialistični poslanec Costadon, ki je pozival vlado, da naj stori vse, kar je v njeni moči, da se vdejsvi enotnost sil, sliče kakor se je v poletju vdejsvila enotnost na fronti, kajti Francija ne more žrtvovati krvi vseh svojih sinov in tudi zaveznice bi morale doprinesati potrebnih žrtev. Če noče Francija priti na mirovni kongres kot kandidat, ki je obsojen na smrt, se morajo takoj odstr-

že sem premišljeval, če nisem vijaka vendarle prehudo privil.

Pa moj strah je bil neopravičen. Po treh dneh, ko je bila zopet malica na vrsti, so se odprla vrata lope z isto hitrostjo in Tone je zaprosil kruha z istim veselim glasom, kakor kedaj poprej.

Da, to je bil zopet moj Tone! Takšnega sem si želel. Z gorečimi očmi, s trepetajočimi mišicami in z živahno kretnjo je zopet jedel svoj kruh. Kazen mu ni pustila v sreči niti najmanjšega gneva. Niti jaz, niti on nisva kazni niti zdaleč omenila. Bilo je, kot da se ni bilo zgodilo ničesar. Moram reči: to me je razveselilo tako, da sem pozabil na vse, kar je bilo, in zopet upal z veselo dušo.

Poprijela sva se učenja z novo vmeno. Med običajno lekcijo sem mu trosil kopico prisrčnih naukov in opominov. In zdelo se mi je, da mi zaleže. Ko je namreč minila ura, tedaj Tone ni nikdar več silil na vas, ampak je vzel kruh in psa Togota in hajd v gozd, v naravo.

Da, dal Fant si je zapomnil moj nauk. Moj trud ne bo zastonj! Tako sem jaz mislil.

Le Neža se je držala hladno in nezaupno. In to me je jezilo. Sicer pa: kaj Neža! Kaj ženska ve o vzgoji! Mulier taceat!

Nekaj časa je šlo kar se da dobro. Fant se je učil in razumeval, da sem se mu čutil. Gozd in narava sta se mu priljubila. Togo ga je imel celo rajši kot mene. Manjkalo mu je le še puške, da bo njegovo veselje popolno.

„O, ko bi že puško imel! Togo zapazi veverico — kako lahko bi je streljal!“

„Puško dobiš v kratkem“, sem odločil.

(Dalje prib.)

Pavel Perko:

Moj Tone.

(Slika.)

(Dalje.)

„Neža, prosim kruha!“

Potem pa, če ga le nismo strogo nadzorovali, na vas ali v kako družino.

Zvečer je vedel domalega vse novice, ki so se zgodile v okolici. Toda na tvarino, ki se je je učil, ni prišel v pogovoru niti enkrat.

No, obupal nisem. Učenje se je nadaljevalo po redu in načrtu. Kaj se ve, morda le še pojde, sem se tolažil.

Moram reči: ubogal je. Storil je do zadnjega vse, kar sem mu ukazal. Toda s srčem je bil pri učenju le redkokrat.

„Boš ve ali bo šlo? Ali se nisem morda vendarle prenačil?“

To so bili pekoči dvomi, ki so se mi vsiljevali kljub vsem mojim ugovorom. Vselej sem se s silo iztrgal iz dvomov in pomislekov in sklenil svečano: „Moram! Moram ga vzgojiti po svoje: pa naj me še stane truda, kolikor me hoče!“

Nekoč smo ga poslali v prodajalno, a se je zamudil izredno dolgo.

„Kje si bil?“

„O, sejmarji so šli iz Lukovice in polna prodajalna jih je bila in vsak je hotel prej imeti.“

Podvomil sem, da bi bilo sejmarjev toliko, in sem vprašal v prodajalni, kako in kaj. Da je Tone dobil takoj, da je pa potem vendarle stal in poslu-

šal, ko so kupovali ter da sta naposled z Mlinarjevim iz Zlatenka odšla in po poti baje streljala iz pištole.

Tako torej!

A ko sem ga vzel v roke, zakaj laže, je priznal vse skupaj z isto prikupljivo potezo, kot je prej tajil.

O! Moj Tone je bil torej lažnjivček in hinavček! Kdo bi bil mislil! Kaj pa: ali naj zaupam svojo vilo človeku, ki se nanj niti zanesiti ne bom mogel? Ne! To ni smelo biti! Kaj torej?

Poskusimo z malo kaznijo! Morda še vendar ni prepozno!

Najobčutnejša kazen zanj je bila lakota. Prepovedal sem mu malico tri dni zapored. Račoveden sem pričakoval, kakšen bo učinek.

Otožno je povešal glavo in zamišljen v učenje je presedel svoj določeni čas pri študiju. Ko je prešla ura, so se sicer točno ob udaru odprla vrata, ampak iz lope se je prikazal žalosten obraz, postava pa se je sklanjala skoro v dve gubi. To ni bil več poprejšnji Tone. Nič čistega, veselega glasu, prekipajočega v pričakovanju. Nič več tistega kipečega življenja, ki mi je na Tonetu tako ugajalo. Kako pa tudi? Tri dni brez malice! Pa ti trije dnevi bodo že prešli. Kaj pa prostost? Ker prostost mu je bila omejena s strogo prepovedjo, da se odslej nima družiti z vaškimi otroci ter da bolje stori, ako ne donaja v hišo nobenih novic. Kadar pa bo poslan v prodajalno ali v mlin, tedaj ima čimprej opraviti in se brez obotavljanja vrniti.

To so bili udarci, ki je pod njimi klonila i Tonetova vesela нрав. Resnično: zasmilil se mi je in

niti globoko vkoreninjeni nedostaki naše armadne organizacije. Ali morda ni znano našim generalom, da je število francoskih še živih človeških bitij tesno omejeno? Francija je prišla do skrajne meje svojih naporov. Dalje ne bo šlo. Pet milijonov vojakov in 60 milijard vojnih stroškov znašajo dosežanje grozne žrtve Francije. Kako dolgo naj še traja ta obžalovanja vredna bedarija? Ali še Francija ni dovolj razmesarjena? Nastavite ušesa po mestih in na deželi in naši boste dovolj odgovorali! Oprite se na krasna, sedaj opustošena polja naše dežele, na naš kmetijski stan — ni ga več, kajti vojska ga je uničila. Uničena je podlaga države, kmetijski stan. Notri do najglobokejših korenin ste izsesali ljudske moči. Le zatekajte se še nadalje k optimizmu! Dolžnost nam vелеva, da smatramo razmere kot take, kakoršne so v resnici. Govornik je končal z izjavo, da on in njegova stranka dovoli za sedaj samo dvanaesti del proračuna, več pa ne, ne za sou (vinar) več in tudi ne enega moža.

Zbornični predsednik Deschanel je opetovano pozival poslanca Costadau, da v svojih izvajanjih naj ne gre predaleč, kajti o tem, kar je sedaj javno in brez pridržka povedal, bi se moralo razpravljati v tajni seji.

Nato se je oglasil k besedi ministrski predsednik Briand, ki je izvajal, da so v tej svetovni vojski storile vse zaveznice svojo dolžnost ter da so poslančeva tožadevna očitanja napačna. Anglija ni samo varuhinja morja, ampak je še tudi poslala ogromno armado na francosko bojišče. Italija se mora bori na težavnem in goratem ozemlju in Rusija ni poslala svojih čet samo na francosko bojišče, ampak se bori tudi na Balkanu. Francija ni bila zapeljana po nobeni propagandi na kriva pota, ona hoče izvojevati zmago. Da pa to doseže, mora pogumno doprinesati žrtev, kot topov, municije in vojaštva. Oči Francije so venomer oprte na zmago, katero hoče pospešiti.

Socialist Brizon je napravil medklie, v katerem ugovarja, da bi naj vojska, ki zahteva toliko človeških žrtev, ne trajala na veke.

Na ta medklie je ministrski predsednik Briand odgovoril: Že dve leti ustavlja Francija vsiljenca (Nemčijo), ga poriva nazaj korak za korakom in poslanec Brizon si drzne govoriti v tem trenutku o miru! To je izzivanje, to je sramota za spomin vseh naših padlih! Če hočete, da bo vladal mir na svetu, da bo odločevala pravica, potem si želite zmage naše Francije. Samo tedaj bo prišlo do miru. Dotlej si pa ne prizadevajte prepričati Francije o tem, da bi ona sedaj mogla doseči mir, kajti mir, sklenjen danes, bi bil za Francijo poniževalen, tako poniževalen, da si ga ne more želeli noben Francoz. Dokler ne zmaga Francija, ne more biti govora o nobenem miru! (Veliko pritrdjevanje v zbornici, ki je sklenila, da se Briandov govor natisne in spravi v javnost.)

Italijansko bojišče.

Italijanska ofenziva na Primorskem ponehuje. Vojni poročevalci sodijo, da čeprav se ne more govoriti o zaključku ali odločitvi v novi bitki, je vendar razvidno iz ponehanja sovražnega sunka, da je napadalna sila italijanske armade na Krasu med Vipavo in morjem zelo popustila. Vzrok: nad vse težke izgube in izmučenost italijanskih borilcev. Na južnem delu Kraske planote se težki artilerijski boj še nadaljuje. Velikansko in obudovanjanje vredno delo je izvršila naša armada, da je odbila na Krasu v šestdnevni bitki napade velike italijanske premoči. Vojvoda Aosta je zbral na Krasu proti nam 11 infanterijskih in 1 kavalerijsko divizijo ter ogromno artilerije. Velik delež pri uspehih zadnjih bojov ima tudi naš slavn domaći pešpolk št. 87.

Naš junaški 87. pešpolk proti Lahom.

Kjer je treba krepkega in zanesljivega odpora proti sovražni sili, tje pride navadno med prvimi tudi naš domaći pešpolk št. 87. Iz uradnega poročila našega generalnega štaba z dne 18. septembra je razvidno, da so 87. pešpolk zopet premestili na primorsko fronto. Generalštabno poročilo pravi doslovno:

„Preiskusenemu pešpolku št. 87 gre ugledni delo uspešni obrambi sovražnega naskoka pri Lokvici.“

Lokvica leži na Kraški visoki planoti severno od Opatjega sela. Lah hoče na tem prostoru prodreti dalje proti vzhodu in tako priti Trstu za hrbeč. Junaštvo naših vrlih čet nam daje upravičeno poročilo, da se Lahu njegova drzna namera ne bo posrečila.

70.000 Italijanov na Krasu.

Iz podatkov, ki so jih dobili vojni poročevalci na italijanskem bojišču, je posneti, da stoji na kratki fronti na Krasu, t. j. od Vipave do morja, do 70 tisoč Italijanov, med njimi skoro samo izbrane, najboljše čete. Tej armadi poveljuje vojvoda Aosta, ki je zavojeval tudi Gorico in se prištevja med najbolj-

še italijanske generale. Sovražnik ima na Krasu napram nam veliko premoč. Bitka traja na tem prostoru že od 14. sept. z nezmanjšano srditostjo. Lahom se še ni posrečilo, da bi zrahljali našo kraško fronto.

Sedanja fronta na Krasu.

Nova fronta, kateri velja sedanja velika, laška ofenziva, je povprečno 4–5 km za prejšnjo, skozi 14 mesecev vzdržano črto. Priključi se zapahu naših čet vzhodno Gorice, to je Sv. Gori, Sv. Gabrijelu, Sv. Marku ob Šempetru in Vrtojbi ter gre na desni breg potoka Vrtojbe v južni smeri in teče potem čez višine vzhodno Dola zapadno Lokvice in Opatjega sela. Dalje proti jugu je bil privzet v črto Debeli vrh (140 m), ki obvladuje kraško potojanko in ozemlje južno Tržiča; potem gre črta z južnega obronka tega masiva do morja. — Severno od Gorice se fronta ni spremenila.

Rumunsko bojišče.

Na sedmograški fronti smo dosegli prve znatne uspehe. Rumuni smo vrgli iz Petrovega čez prelaza Szurbuk in Vulkan ter tako zabili v rumunsko fronto močno zagozdo.

V Dobruči se je prodiranje bolgarskih in turških ter nemških čet ustavilo. Rumuni in Rusi so na črto Črnava—Medžizi—Konstanca spravili mnogo svežih čet in več artilerije. Iz kretanja sovražne armade je razvidno, da se sovražnik pripravlja na močen sunek proti armadi naših zaveznikov. Ker tudi Bolgari in njih zavezniki ne držijo rok križem, se pričakuje v bližnjem času v Dobruči južno od črte Črnava—Konstanca pričetek bitke, ki utegne biti odločilna za usodo Rumunije, kakor tudi — Bolgarske.

Rumuni pri Petrovu premagani.

Na črto Hatszeg—Petrovo (Petroseny) so se vsili zadnje dni za naše orožje uspešni boji. Naši so se že dne 12. sept. pri Hatszegu ustavili rumunskemu prodiranju in dne 19. sept. so bili Rumuni južnovzhodno od Hatszega popolnoma premagani in vrženi nazaj. Naše čete so zopet zavzele sedmograško mesto Petrovo in bližnji Szurbuk-prelaz, preko katerega so bili vdrl na naša tla. S tem, da so naši vrgli Rumune pri Petrovem nazaj na Ogrsko, je dana našim možnost, da uderejo ob reki Jiu na rumunsko ozemlje.

Pred novo bitko v Dobruči.

Rumuni, Rusi in Srbi so se v Dobruči po hudih porazih v dneh 14., 15. in 16. sept. umaknili pred močnouttrjeno črto Črnava—Medžizi—Konstanca, kamor spravljajo sedaj z veliko naglico novih ojačenj iz Rumunije, Rusije in celo Japonske. Rumunsko armadno vodstvo je bilo očitno radi nenadne in uspešnega bolgarskega sunka v Dobruči presenečeno. Sovražnik nikakor ni pričakoval, da bi imeli Bolgari in njih zavezniki v Dobruči zbranih toliko sil. Rumunija je imela od svojih 500.000 mož samo 100.000 mož v Dobruči, dočim je celo ostalo moč osredotočila v borbi proti Avstriji. Sedaj se opaža, da pošiljajo Rumuni svoje čete s sedmograške na črto v Dobruči. Petrograjska poročila pravijo, da bo štela rumunsko-rusko-srbska armada v Dobruči do 22. sept. 400.000 do 450.000 mož. Kako močna je bolgarska armada, se da težko dognati. Vsa znamenja kažejo, da se bo v Dobruči prihodnje dni razvila huda bitka. Uvodni boji so že v teku.

Poveljnik ruske armade v Dobruči.

Petrograjski list „Ruskija Vjedomosti“ poroča, da je car imenoval za poveljnika ruske armade v Dobruči generala Iyana Sajončkovski, ki je star 54 let.

Trdnjava Konstanca.

Konstanca ni danes nič drugega nego trdnjava, katere se z največjo naglico izpraznjuje. Z Bukarešto obstoji samo še brzajavna zveza. Civilno prebivalstvo sme svoja stanovanja zapustiti samo za eno uro predpoldne in popoldne. Vojaške odredbe so strogo tajne. Zdi se, da vse te odredbe stremijo za tem, da bi se dokazala možnost, da se bo črta Črnava le težko držala.

Rumunska vlada na zatožni klopi.

Rumunsko časopisje kot nasledek rumunskih porazov zahteva sklicanje parlamenta. Splošno se sodi, da bi se sedanje neuspehe lahko preprečilo. Vlada je vojsko že 25 mesecev pripravljala in je pri tem pozabila glavne stvari: varstvo južne fronte. Leta in leta je čakala, da bi v odločilnem trenutku prazgodaj udarila in je s tem deželo namesto k zmagoslavju, zapeljala v nevarno krizo. Ljudstvo nima do vlade nobenega zaupanja; ljudstvo zahteva sklicanje parlamenta, da se zbere kazensko sodišče v vseh krivcih.

Rusija ne odstopi Rumuniji nobenega ozemlja.

Petrograjski list „Den“ je objavil članek, v katerem piše o pogodbi med Rusijo in Rumunijo sleden: Rusija ne odstopi Rumuniji ne pedi ruske zemlje. Rumunija se sme povečati samo na račun Avstro-Ogrske.

Zapiranje socialistov.

Berolinski list „8 Uhr Blatt“ poroča: Dosedaj so zaprli radi hujskanja prebivalstva k uporabi in zoperstavljanju vojne dolžnosti 36 zaupnikov rumunske socialistične stranke. Take Jonescu je dobil številne pozive, naj vstopi v armado in naj gre na fronto. V Bukarešti so na mnogih mestih čez noč nabiti rdeči listki, s katerimi se delavstvo poziva, naj se zoperstavlja vojaškim vpoklicem. V oklicih se trdi, da je vlada sestavljena skoro izključno iz samih takih mož, katere preveva duh velemodišljavosti in kateri se dajo voditi od ruske vlade za obešenčvo vrstico. Vojska služi samo bojarjem, ki stremijo za denarjem in močjo.

Rusko bojišče.

Na celi ruski fronti od južnega konca Bukovine do Pinska se bije velika bitka. Rusi bi radi v Karpatih ali v Voliniji dosegli odločilen uspeh, zato mečejo ogromne množice svoje armade kar slepo v žrelo naših topov. Ruski uspehi v vzhodnem karpatskem odseku, ob Narajovki in zahodno od Lucka celotnega položaja niso mnogo spremenili. V Voliniji je imel sovražnik v entedenski bitki nad 50.000 mrtvih. Vreme je na bojišču neugodno. Na Karpatih je že zapadel sneg.

Borba v Karpatih.

Na prestolonaslednikovo karpatsko armado so se Rusi in Rumuni navalili z veliko silo. Najhujši pritisk je na karpatske prehode ob bukovinski meji. Sovražnik je le na nekaterih krajih došel do karpatskih vrhov; glavni prehodi so pa še vsi trdno v naših rokah. Borba traja od rumunske meje do izvir Zlate Bistrice.

Bitka ob Narajovki.

Severno od Dnjestra so se naše čete zadnje dni preteklega tedna pred silovitimi sunki ruske premoči umaknile od spodnjega toka Zlate Lipe na vzhodni breg reke Narajovke. Naša gališka fronta je bila tukaj nekoliko vpognjena. Pri Lipnici Dolni se je razvila večdnevna bitka, v kateri pa so čete generala Bothmerja dne 17. in 18. sept. potisnile Ruse zopet nazaj.

Grozovita bitka zahodno od Lucka.

Južno od Pinska do gališke meje divja ob rekah Stohod in Turija že teden dni srčita bitka. Rusi so med krajema Pustomyty in Szelovov našo fronto v dolžini 10 km potisnili za nekaj kilometrov proti zahodu. Naši so prizadjali Rusom ogromne izgube. Na 10 km dolgi fronti je obležalo nad 10.000 mrtvih in mnogo tisoč težkorianjenih Rusov. Vojni poročevalci trdijo, da leži na celi črti od Pinska do gališke meje do 50.000 mrtvih Rusov. Dne 19. in 20. septembra se je rusko prodiranje v Voliniji nekoliko ustavilo.

Ruska artilerija proti ruski infanteriji.

V bitki zahodno od Lucka, kjer je imela ruska armada zadnje dni ogromne izgube, so deli ruske infanterije odpovedali. Ko je dne 19. sept. bilo izdano povelje, da mora infanterija v gostih rojnih vrstah naskočiti naše postojanke ob gornjem toku rek Turija in Stohod, so se pričeli veliki deli ruske infanterije puntati in niso hoteli v ogenj. Na mnogih delih volinjske fronte infanterija še tudi potem ni hotela iz svojih jarkov, ko jo je ruska artilerija s svojim ognjem hotela prisiliti k naskoku. Na enak način so se ustavljali posamezni infanterijski oddelki tudi dne 20. sept.

Najmlajši admiral na svetu.

Ruski car je pred nedavno imenoval za poveljnika ruskega črnomoškega vojnega brodograjskega admiral Kolšjoka, ki je star še le 42 let in je najmlajši admiral na svetu.

Macedonsko bojišče.

Pri Florini, zahodno od jezera Ostrovo, se bi jejo hudi boji. Francosko uradno poročilo z dne 19. sept. pravi, da so Francozi dne 17. sept. zavzeli z naskokom Florino ter da se bolgarsko-nemške čete v neredu umikajo proti Bitolju. Dne 17. sept. so bolgarske čete zasedle grško obrežno mesto Kavala na

Egejskem morju. Tudi ob Vardarju in Strumi so četverosporazumove čete pričele napadati.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje z nezmanjšano silo angleško-francoska ofenziva med rekama Ancre in Somme, ki se jo sme imenovati eno samo velikansko, tri tedne trajajočo bitko. Na 100 velikih parnikih je Anglija poslala novo armado na francosko bojišče.

Grčija.

Četverosporazum pritiska na Grčijo z zahtevo, da odposlje grška vlada noto Nemčiji, v kateri naj zahteva, da spravi Nemčija 4. grški armaadni zbor, ki je prosil Nemčijo za varstvo in ki se sedaj nahaja v Görlitzu na Nemškem, na švicarska tla. Po poročilih iz Londona se je grški kralj kake že uklonil četverosporazumovemu pritisku in odposlal tozadevno noto Nemčiji. Italijani so pa zasedli važno grško trgovsko mesto in pristanišče Patras ob vходу v Korinški zaliv.

Rusi hočejo Dardanele.

Kakor poročajo iz Berolina, se je voditelj kadetov, Miljukov, tako-le izrazil napram dopisniku lista „Aftenposten“:

Z Nemčijo moramo obračunati enkrat za vselej. V tem smo si mi liberalci na Ruskem edini vsi in smo bili tudi lani, ko so viseli zelo temni oblaki nad Rusijo. Rumunska pospeši našo zmago. Vendar pa smo pripravljeni na to, da bo vojna trajala najmanj še eno leto. General Brusilov je izjavil pred kratkim, da ne pričakuje miru pred mesecem avgustom leta 1917 in enakega mnenja je brezdvomno tudi večina naših politikov in vojaških oseb. Kakšni so naši vojni cilji, izhaja deloma že iz predzgodovine te vojne. Nemčija nas je napadla in naš cilj je torej, samo da vržemo napadalca. Boj je za nas obrambni boj v dobesečnem pomenu besede. Seveda pa se morejo stvari razviti tako, da nam vojna prinese uresničenje želja, ki jih gojimo že dolgo. Rusija ima pravico na dohod k prostemu morju. Zato morajo Dardanele postati ruske in trdno verujem, da dosežemo to ob sklepu miru. Če imamo Dardanele, je zadovoljeno naši želji po osvojitvi.

Pritisk na skandinavske države.

Četverosporazum, posebno Anglija, silovito pritiska na Švedsko, Norveško in Dansko, da bi jih prisilila v vojsko zoper Nemčijo. S svojim pritiskom hoče Anglija pred vsem doseči, da bi te države popolnoma prekinile ves trgovski promet z Nemčijo. Ladje nepristranskih držav še namreč od časa do časa privozijo v nemška pristanišča nekaj blaga. Švedski je sedaj Anglija ustavila ves dovoz žita in moke in je zagrozila, da bo s silo ustavila pomorski promet Švedske z Nemčijo. Da se posvetujejo o bodoči politiki napram vojujočima skupinama, so se zbrali dne 19. sept. v Kristijaniji zastopniki Švedske, Norveške in Danske. Konferenca bo trajala pet dni. Glavno vprašanje posvetovanj je, kako vzdržati v Skandinaviji nevtralnost. Na Danskem in Norveškem so prijatelji Anglije in Francije noč in dan na delu.

Politične vesti.

Koncentracija slovenskih strank. »Slovenec« z dne 18. septembra se je izrekel za to, da bi prenehal na Slovenskem strankarski boj in da bi se vse slovenske stranke edinstveno organizirale za skupno narodno delo. Toda koncentracija strank se mu zdi samo v tem slučaju mogoča in trajna, ako bo lahko Slovenska Ljudska Stranka tudi v okvirju koncentracije nemoteno izvrševala svoj načelni program, ako bi se torej koncentracija izvršila na teh le načelnih programnih točkah: 1. Absolutna zvestoba do habsburško-lotarinške dinastije in skupni odpor zoper vsako strujo, ki bi se pojavila v nasprotnem smislu ali ki bi bila v tej točki tudi le nejasna. 2. Spoštovanje naukov in naprav katoliške cerkve in popolne svobode njenega kretanja. Ako in ko se v teh dveh točkah ustvari popolna jasnost, potem, pravi, »Slovenec«, ni niti najmanjšega zadržka, da se hitro izvede slovensko edinstvo.

Tedenske novice.

Zagrebski nadbiskup dr. Bauer je kupil bogato in krasno knjižnico pokojnega pesnika dr. Fr. Markoviča za ceno 5000 K ter jo namenil dijaškemu semenišču, ki se bo kmalu otvorilo.

Metropolit Szeptycky živi. Iz Stockholma se poroča, da poročilo o smrti metropolita Szeptyckega ni resnično in da metropolit živi.

Konvertit — profesor moralke na katoliški bogoslovni fakulteti v Breslavi. Nedavno je bil imenovan za stalnega profesorja moralke v Breslavi dr. Frid. Wagner, sin znanega berlinskega nacionalnega ekonoma Adolfa Wagnerja. Prof. Wagner je prestopil v katoliško cerkev leta 1900; štiri leta nato je bil posvečen za mašnika ter je služboval nekaj let kot beneficiat pri breslavski stolnici. Od leta 1910 dalje je bil priv. docent na univerzi, letos je postal redni profesor. Pred prestopom v katoliško cerkev se je mnogo pečal z zgodovinsko stroko ter je v znanstvene zadeve tudi veliko poštoval. Rojen je bil v Dorpatu leta 1867.

† Tomaž Mraz. V Gradcu je prefekto nedeljo, dne 17. sept., umrl v visoki starosti 90 let bisernomašnik in duhovni svetovalec lavantinske škofije o. g. Tomaž Mraz, vpokojeni dekan in nadžupnik vuzeniški. Rojen je bil dne 5. dec. 1826 v Št. Vidu pri Grobelnem. Bil je po sv. krstu tako slab, da so mu mrtvaško svečo držali. Šest razredov gimnazijskih študij je dovršil v Celju, dva razreda pa v Gradcu. Prvo leto bogoslovja je dovršil v Gradcu, 2. in 3. v Celovcu in 4. v Št. Andražu v Lavantinski dolini na Koroškem. V duhovnika je bil posvečen l. 1853. Kaplansko službo je opravljal v Smarju pri Volšpergu na Koroškem, v Kalobju in na Sladkigori na Štajerskem. Nato je prestopil v krško škofijo, kjer je služboval večinoma kot provizor v Pliberku, Labudu, Št. Kanceljanu, Libeličah in Prevaljih. Zapustil je krško škofijo ter postal katehet pri uršulinkah v Sibirju na Sedmograškem. Tam je ostal dve leti. Prišel je nazaj v domovino in postal župnik v Vuhredu, koder je služboval 12½ leta. Slednjič je nastopil službo nadžupnika in dekana v starodavni Vuzenici. Tam je goreče služboval 17½ let. 46 let je bil zvest in neumoren delavec v vinogradu Gospodovem. Ni čuda, da si je po tako dolgem in trudopolnem delovanju želel odpovedi, zato je leta 1899 stopil v velezasluženi pokoj. Leta 1907 se je preselil k usmiljenim bratom v Gradec, kjer je bival notri do svoje smrti. Dne 25. julija 1913 je obhajal v Gradcu v cerkvi usmiljenih bratov 60letnico mašništva. Rajni bisernik je bil vse svoje žive dni skromen in tih značaj ter vesten in točen kakor ura v izpolnjevanju duhovniške službe. Živel je vzgladno, zmerno in trezno, zato je tudi dočakal tako visoko starost. Rajni je bil tudi odličen slovenski pisatelj. Leta 1878 je spisal »Šolske katekeze za prvence«, leta 1883 pa »Razlage srednjega in največjega šolskega katekizma.« Razven šolskih katehez je še spisal tudi mnogo govorov. Pogreb se je vršil dne 20. sept. ob obilni udeležbi ljudstva, zlasti graških Slovencev. Blagemu duhovniku svetila večna luč!

Duhovniške vesti iz krške škofije. Za dekana dekanije Št. Andraž v Labudski dolini je imenovan vlč. o. Rajmund Kucharz iz reda očetov benediktincev, samostanski župnik v Št. Pavlu. Za kn.-šk. duhovna svetnika sta imenovana vlč. gg. o. Rupert Kummer iz reda oo. benediktincev in o. Ben. Schluder iz reda oo. benediktincev v Št. Pavlu. Za drugega dekanijaškega svetnika tinske dekanije je bil izvoljen vlč. g. dr. Janez Arnež, župnik v Zrelcu. Nastavljeni so vlč. gg.: Albert Müller kot provizor v Rojah, Ignac Muri, mestni kaplan v Pliberku, kot upravitelj v Ločah, Matevž Vornik, kaplan pri D. M. na jezeru, kot provizor na Brdu, Simon Kotnik, kaplan v Guštanju, kot namestni katehet v Velikovu, Jakob Kalan, provizor v Gorenčah, kot upravitelj na Rudi, Jožef Dobrovc, župnik v Črni, kot soprovizor v Javorju. Prestavljeni so vlč. gg.: o. Juvenal Pichler, kaplan pri D. M. na jezeru, v Tinje, Jožef Dobernik iz Pliberka v Skocijanu, Lojze Rindfleisch iz Poreč v Solkovo. — Prijave za župnijski izpit, ki se vrši dne 10., 11. in 12. oktobra, se končajo dne 30. septembra. — V bogoslovnici za krško škofijo bode ta leto samo zadnja dva letnika; šolsko leto se začne dne 29. septembra. Oba letnika ostaneta na Tanzenbergu.

Za kurata goriških beguncev v Mariboru je imenovan o. g. Karol Piciulin, župni upravitelj pri sv. Ignaciju v Gorici. — Med begunci v Mariboru se je mudil te dni goriški deželni glavar monsignore Faidutti ter obiskal med drugimi knezoškota dr. M. Napotnika.

Kako o duhovnikih lažejo. Dunajski list »Neue Freie Presse« je pisal dne 9. julija 1916 pod »Vesti iz Kolomeje« sledeče: »Tudi nekaj duhovnikov se je kazalo Rusom zelo udanih. Tako n. pr. je pridigoval kanonik Semeniov v Kolomeji raz prižnico proti našim vojakom, a pozneje je pa zbežal iz Kolomeje in pustil v mestu svojo ženo in hčerko. Ko so vkorakali Rusi v Kolomejo in izvedeli o Rusom prijaznem mišljenju kanonika, se je zaročil ruski častnik s kanonikovo hčerko in jo pozneje tudi vzel za ženo, še predno je zapustil Kolomejo. Kot zahvalo za to se

je ta gospa odpeljala pozneje, ko so naše čete zopet vkorakale v Kolomejo, z vso naglico za Rusi, da jih opozori na nevarnost, katera jim grozi od strani naših prednjih straž.« — V številki z dne 9. septembra je pa bil imenovani židovski list prisiljen objaviti popravek o tej zadevi, ki je bil natisnjen z zelo majhnimi črkami in na takem mestu, da ne pade v oči. Popravek se je glasil: »Rusi v Kolomeji. Priobčili smo dne 9. julija 1916 poročilo nekega trgovca iz Kolomeje, ki je bival tam takrat, ko so Rusi vkorakali prvokrat in drugokrat v mesto. Od poučene strani se nas še le sedaj opozarja na to, da ne odgovarja resnici, da bi bil kanonik Semeniov raz prižnico pridigoval proti našim četam. Semeniov ni bil takrat v Kolomeji, ko so Rusi vdrli v mesto, ampak se je nahajal na Ogrskem. Sicer je pa tudi bil odpuščen iz službe od leta 1907 notri do njegove smrti. Že več let je bil vdovec in ni imel nobenih otrok. Torej ni res, da bi se bila njegova hčerka zaročila z ruskim častnikom in se nato poročila. Tudi ni res, da bi bil kanonik Semeniov zbežal na Ogrsko, pustivši ženo in hčer v Kolomeji. Že nekaj let pred vojsko je bil upravitelj grško-katoliške župnije v Kolomeji župnik Viktor Lozynski, ki je cesarju zvest Ukrajinec in zanesljiv avstrijski državljani. Župnik Lozynski je ostal v Kolomeji tudi takrat, ko so Rusi vdrli v mesto in še tudi sedaj oskrbuje grško-katoliško župnijo v Kolomeji.« — K temu popravku pripomni »Ukrajinski korespondenčni list« sledeče: »V dunajskem listu »Neue Freie Presse« slavijo vstajenje od mrtvih že davno umrle osebe, vdovci brez otrok imajo žene in zaročajo svoje hčerke z ruskimi častniki, iz službe odpuščeni in odstavljeni duhovniki pridigujejo raz prižnico, postanejo veleizdajalci itd. »Neue Freie Presse« nudi svojim čitateljem laži in izmišljotine, kakor jih je najti samo v kakem umazanem romanu, ki ga kupuje pokvarjena mladina za 10 v.«

Dvorni svetnik Šuklje ponesrečil. Dvorni svetnik Fr. Šuklje, ki živi že kakih dve leti na Dunaju, je na svojem letovišču blizu Dunaja ponesrečil. Po strmi poti vozeč kolesar se je z veliko silo zaletel v dvornega svetnika, ga podrl na tla in ga tako poškodoval, da je bilo njegovo zdravstveno stanje nekaj časa jako opasno. G. dvorni svetnik se nahaja sedaj v nekem dunajskem sanatoriju in je minila vsaka nevarnost.

Dr. Friderik Ahn †. V Gradcu je umrl vseučiliški knjižničar dr. Friderik Ahn v starosti 55 let. Pokojnik je bil rojen v Celju, a večji del svoje mladosti preživel v Ljubljani, kjer je bil njegov oče gimnazijski profesor. Pokojnik je v Ljubljani v krogu svojih sovrstnikov zapustil najboljši spomin. Baval se je tudi mnogo s slovensko literarno zgodovino. Izdal je knjige »Die periodische Presse der Steiermark«, dalje »Die slovenischen Erstlingsdrucke der Stadt Laibach (1575 do 1580)«, ter »Seltenheiten der Trubar-Literatur.«

Mladinska organizacija. Piše se nam: Ali se mladinska organizacija ne bo nadaljevala? Ravno mladeniči, ki še niso sposobni za vojsko, so neobhodno potrebni vzgojilnega in blažilnega upliva mladeniških organizacij. Brez skrbi se lahko nadaljuje prekinjeno delo, kajti vsakdo bo le zadovoljen in hvaležen, ako vzgojujemo pošteno katoliško in s slovensko izobraženostjo obdarjene mlade boritelje za Avstrijo. Slovensko-krščansko-socialno zvezo bi prosili, da nam sestavi nekaj načrt, nekaj podroben program za času primerno notranje delo v mladinskih organizacijah. — In naše deklishe organizacije? Res ne razumem, zakaj bi naj sedaj njih organizacije mirovale. Bolj, kakor kedaj poznej, potrebujejo ravno v sedanjih resnih časih pouka in vspodbude. Nikdar tudi ni bilo toliko priložnosti za vzgojo v gospodinjstvu kakor v naših dneh. Na delo, na delo, ker resni so dnevi, a delo in trud naj Bog blagoslovi.

O Slovencih prinaša zadnja »Information« zelo simpatičen članek ter priporoča, da bi se s pomočjo naučnega ministrstva izdala temeljita informativna knjiga o Slovencih.

O Gorici in goriških Slovencih pišejo italijanski listi in oglašajo se v njih tudi odličnejše osebe. Rimski vseučilišni profesor Salvenini piše v »Secolu« o Gorici, pa pravi, da občinska statistika je izkazala pred vojno v goriškem mestu 7600 Slovencev, uradna državna pa 10.700 in misli, da so bile številke izpremenjene v korist slovenskega elementa, resnica pa da je ostala ta, da je prihajal v Gorici na dva Italijana po en Slovenec. Salvenini živi daleč proč od Gorice in je slabo podučen o razmerah v njej pred vojno. Revizija ljudskega štetja v Gorici je dala 10.000 Slovencev, ali gotovo je ostalo še najmanj 2000 Slovencev vpisanih za Italijane. Revizija se je izvršila v par dneh. Resnica je ta, da je bilo v Gorici pred vojno okoli 12.000 Slovencev, 12.000 Italijanov in 3000 Nemcev. Pravih Italijanov komaj 2000 do 3000.

Hrvatje in vojna. Budimpeštanski »Neues politisches Volksblatt« je prinesel članek, ki z naj-

večjo simpatijo opisuje junaške čine hrvatskih čet v tej vojni, sklicevaje se na uradna poročila in visoka priznanja od odličnih strani. Še le tedaj — pravi — ko historik napiše to vojno zgodovino, se bo videlo, kaj vse so izvršile hrvatske čete. Umik naših čet povodom zadnje ofenzive v Bukovini in v Galiciji ostane kot bolesta epizoda v vojnih analih, a tudi tu so posebno hrvatske čete pretrpele velike izgube. Le neznan del je padel v vjetništvo, in to tisti, ki so bili enostavno obkoljeni od Rusov in tako zajeti. Vsi ostali so se borili do zadnjega diha in so padli junaške smrti. K temu laskavemu in častnemu pripoznanju pripominja »Hrvatska Obrana«, da se v tem članku Hrvatje priznavajo kot poseben in važen faktor v tej krvavi vojni. Ob enem pa pričakuje osješki list, da iz prelite hrvatske krvi vzklije uresničenje starih, legitimnih idealov hrvatskega naroda. — Na vsak način je potrebno, da beležimo vsa taka priznanja, ker moramo biti pripravljeni tudi na to, da se bomo morali kdaj v bodoče sklicevati na nje na zahtevanju svojih pravic in krvavo zasluženega pripoznanja tudi v področju praktične državne politike.

Občni zbor mariborske dijaške kuhinje je danes petek, dne 22. septembra, ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v Mariboru.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: Fr. Vošnjak, učiteljica v Ponikvi, 30 K; Friderik Repolusk, župnik v St. Vidu nad Valdekom, 12 K; Franc Zdolšek, župnik v St. Juriju pod Taborom, namesto venca t. g. prelatu Hribovšku, 20 K; pl. Sangilla (kruh sv. Antona) 10 K; Jakob Zafošnik, kaplan pri Sv. Andražu, 20 K; V. Kraner, Gornja Radgona, 6 K; Franc Kren, c. in kr. vojni kurat, vojna pošta štev. 235, 20 K; dr. Podlesnik v Velenju 5 K; Fran Voglar, c. kr. profesor v Mariboru, 4 K. Vsem cenjem gg. darovalcem in darovalkam izreka odbor najpriskrnejšo zahvalo.

Nepošteni uradniki. Pri c. kr. davkarskem uradu v Obervellachu sta davkarski upravitelj Maks pl. Lürzer in oficial Breschar kradla davčni denar iz kase davčnega urada. Prvi je dobil 15 mesecev drugi 13 mesecev težke ječe. — V Linzu je bil obsojen na 3 leta težke ječe deželni nadoficial Krismer, ker je kradel iz deželne kase.

Ne obupati. V hrvatskih listih objavlja finančni svetnik Mikolji zgodovino svojega baje dne 30. avgusta 1914 padlega sina nadporočnika 96. polka Belzarja Mikolji. V 16. izkazu izgub je naveden nadporočnik Mikolji kot mrtev. Rdeči križ je poslal očetu obvestilo, da je sin padel. Ranjenci so pripovedovali, da so ga videli ležati med dvema Rusoma mrtvega. Vojaški naredbeni list je objavil, da je cesar podelil junaške smrti padlemu poročniku Mikolji vojaški zaslužni križ, v oficijelni zbirki »Heldenwerk« je objavljen popis nadporočnikove junaške smrti in njegova slika. Žalujoci oče se je obrnil še na ruski Rdeči križ, ki je poslal obvestilo, da se nadporočnik M. ne nahaja med vjetniki. In vendar! Te dni se je vrnil nadporočnik Mikolji kot invalid sicer, toda v ostalem zdrav, iz ruskega vjetništva.

Nadaljevanje študij invalidov-učiteljsnikov. Naučno ministrstvo je izdalo odlok na vsa ravnateljstva učiteljskih in okrajne šolske svete, ki določa, da je dovoljeno bivšim gojencem učiteljskih, ki vsled vpoklica v vojakne niso mogli dovršiti svojih študij, so postali za vojaško službo nesposobni (invalidi), toda za učiteljsko službo bi se bili telesno sposobni, nadaljevati svoje študije na učiteljskem. Takim učiteljsnikom-invalidom je dovoljeno napraviti tozadevne izpite samo iz glavnih predmetov, ki se uče na učiteljskih. Tozadevna podrobna navodila se dobijo pri ravnateljstvih učiteljskih.

Vajenska šola za letalsko stavništvo. Mladetom, ki bi se hoteli posvetiti tehnični službi pri zrakoplovstvu, se nudi za to lepa prilika v novo ustanovljeni vajenski šoli za letalsko stavništvo (Luftfahrbauschule). V to šolo se sprejmejo mladeniči, ki so dopolnili 14. let še niso prekoračili 17. leta in so avstrijski ali ogrski državljani, oziroma bosansko-hercegovinski deželani. Pogoji so, da so svoji starosti primerno razviti ter brez telesnih hib in da so dovršili najmanj ljudsko šolo. Dobro je, ako imajo po možnosti tudi tozadevno strokovno predizobrazbo. Nadalje se morajo mladeniči pred sprejemom v šolo zavezati, da se dajo z dovršenim 17. letom asenrirati za redno prezenčno vojaško službo ter da ostanejo v smislu tozadevnih določb vrhutega še nadalj na 3 leta v prezenčni službi. Prošnje za sprejem v šolo sprejema vsak čas poveljništvo letalskega arzenala na Dunaju (Kommando des Luftfahrarsenals in Wien, X., Artileriearsenal, Objekt IX.), kjer se dobe tudi vsa podrobnejša pojasnila.

Planinske kočje. Planinsko društvo »Karavanen« razglasa, da se bošja planinska kočja na gori Sv. Uršule in »Celovška kočja« zaprli dne 24. sept.

Železnica Konjice—Zreče. Deželni odbor je dovršil vse priprave za gradnjo te železnice. Vsi pogoji so izpolnjeni, tako da se bo z gradnjo takoj začelo, če se dobi za to potrebnih delavskih moči, zlasti vjetnikov.

Vodna cesta Benetke—Milan. Iz Lugana se poroča, da bo kanal, ki bo po vodi vezal Benetke z Milanom, v kratkem dogotovljen. Glavni del te nove prometne proge bo reka Pad (Po).

Kako pišimo vojnim vjetnikom v Rusiji. Pisma morajo biti odprta in ne smejo obsegati več nego štiri strani male osmerke. Naslov vojnega vjetnika je treba kar najpopolneje napisati (krstno ime, priimek, vojaško dostojanstvo, polk, bivališče, gubernijo) v latinici na levi strani kuverte, a v ruski abecedi na desni polovici kuverte. Podobno je treba napisati naslov tudi na dopisnici. Nad adresno na desni zgornji strani tik pod robom se napiše: »Prisonnier de guerre« (vojni vjetnik) — »in franchise de taxe.« Odpošiljatelj mora na pošiljatev tudi svoje ime in stanovanje napisati in sicer na pismih na zadnji strani, pri dopisnicah pa na levi polovici sprednje strani tik pod robom. Poleg pisma in dopisnic pošljemo vojnim vjetnikom na Ruskem lahko tudi nakaznice (do 500 frankov), pakete do 5 kg (s perilom, obleko in hranili, ki se ne pokvarijo), vzorci do 350 gramov (s čokolado, tobakom, smodkami, svačnicami in manjšimi predmeti v osebno porabo vjetnikovo ter knjige, (poslednje pa le po posredovanju Rdečega križa: Sammelstelle des Fürsorgekomitees des Roten Kreuzes für Kriegsgefangene in Russland« na Dunaju, IV., Karlsplatz 13). Vse navedene pošiljatve (vštevši knjige do 10 kg) so proste poštno pristojbine. Pripomniti pa je treba, da se ne smejo priložiti pisma niti paketom, niti vzorcem, in da se ne sme nič sporočati niti na obrezku poštno nakaznice. — Občinstvo naj se ravna po vseh zgoraj navedenih navodilih v svojem lastnem interesu, zakaj koliko pisem ne doseže svojega namena samo zato, ker niso po tozadevnih predpisih opremljena.

Zdravilna zelišča v jeseni. Brusnice, listje in jagode. Čaj se rabi zoper revmatizem. Kdor ima zastarel revmatizem, naj pije čaj skozi več mesecev. Sok iz jagod učinkuje hladilno, omiljuje vročico in pospešuje prebavljanje. — Lesičjak ali parkelj. Nabira se seme. Kot moko ga potrosi na ranjena mesta. Kot čaj se rabi zoper mehurni kamen, mehurni katar, pri driski, krčih. — Koprec, cvetje in seme. Odganja vetrove, se rabi pri krčih in koliki. Kot prašek se lahko jemlje tudi z jedili. — Želod. Želodova voda je dobra za otroke, ki modijo postelje. Želodova kava se rabi pri angleški bolezni, škrofulozi, slabokrvnosti in šibkih kosteh. Angleška bolezen ali rahitis se imenuje otroška bolezen, kadar otrokom omehčajo kosti. Popisal jo je Anglež Glisson, ki je menil, da je v 17. stoletju najprvo na Angleškem nastopila.

Ali se smejo dvekranski bankovci trgati? Nekateri listi so prinesli poročila, da se smejo dvekranski bankovci trgati na štiri dele in da velja polovica 1 K, ena četrtina pa 50 v. Ker se še dosedaj uradno o takem trganju ni nič določilo, naj se bankovci ne trgajo.

Gospodarske novice.

Deželni odbor štajerski proti zapori mlinov. Deželni odbor je razpravljal v dveh sejah o odredbah c. kr. namestnije glede zapore mlinov. Deputacija deželnega odbora je bila tudi pri c. kr. namestniku ter mu razložila težave, ki so nastale vsled te odredbe. Nadalje je deželni odbor odposlal na vlado obširno spomenico, v kateri se zahteva, da se mlini odpro. Posebno se je povdarjalo, da kmetstvo prebivalstvo ne more brez mlinov shajati, ker ne dobi nikjer moke. Obljubile so se takoj olajšave, ki so že deloma tudi izvršene.

Cenitev letine. Predno se požanje žito, ugibajo kmetje koliko bo pšenice, koliko ječmena itd. Navadno pa so take cenitve nesigurne, ker se posebno v dobi slabih letin težko zadene, kako velik bo pridelek. Še bolj negotova pa je uradna cenitev letine po hektarjih. Tudi v naših krajih se letos letina ne ceni več po tem, koliko je kdo priznal ali prijavil, t. j. koliko je pridelal žita, ampak okrajni žitni komisijonarji in žitni nadzorniki imajo naročilo, da morajo računati za 1 ha polja 1000 kg žita ali 100.000 kg krompirja. Letos ta uradna mera nikakor ne bo držala. Tudi v Nemčiji so l. 1915 poskušali na enak način določiti ali dognati količino pridelanega žita, a kakor nemški zvezni svet sam prizna, je bila ta povprečna cenitev letine popolnoma nesigurna. Za letos je zvezni

svet določil, da se mora površna cenitev po hektarjih, ki se je izvršila meseca avgusta, popraviti z natančnim popisovanjem letine, ki se bo vršila od 30. septembra do 5. oktobra. Tako bodo sedaj v Nemčiji cenitev po hektarjih opustili in bodo raje verjeli temu, koliko je kmet res pridelal in priznal. In pri nas sedaj to upeljujemo, kar v Nemčiji zmetujejo.

Deželni davek na vino. V zadnji seji deželnega odbora je predlagal finančni referent dr. pl. Kaan, da se uvede na vse vino deželni davek in se povpraša pri vladi, če bi predložila zakon v sankcijo. Deželni odbornik dr. Verstovšek se je kot zastopnik Slovenskega Štajerja odločno protivil tej novi nakani finančnega referenta ter utemeljeval svoj protest zlasti s tem, da je vinogradništvo zelo nežna in občutljiva narodno-gospodarska panoga; cene sedanjega časa ne smejo biti merodajne za tako dalekosežne ukrepe. Posebno je opozarjal slovenski odbornik na dejstvo, da sme nove davke nalagati le deželni zbor, nikdar pa deželni odbor. Večina je sprejela začasno predlog, da se izreče načelno za davek in deželni glavar vpraša pri vladi, če bi ta potrdila tozadevne sklepe. Odbornika Hagenhofer in dr. Verstovšek sta glasovala proti in zadnji je dal v zapisnik minoretetni votum, ki se mora prijaviti tudi vladi.

Draženje cen za sadjevec kaznjivo. Dunajsko prizivno sodišče se je te dni izreklo, da je tudi draženje cen za sadjevec kaznjivo, čeprav se je dosedaj izreklo več sodišč v nasprotnem smislu in čeprav je označil splošni preskuševalni urad za živila na Dunaju sadjevec kot za pijačo, ki ni za človeško prehrano neobhodno potrebna. Dunajsko prizivno sodišče je utemeljevalo svojo tozadevno pravno razsodbo s tem, da se smatra dandanes sadjevec kot nadomestilo za pivo in vino. Dejstvo, da sadjevec vsebuje le prav malo redilnih snovi, ne pride v poštev. Sadjevec se mora ravno tako, kakor vino in pivo prištevati k neobhodno potrebnim živilom in je torej draženje cen za sadjevec kaznjivo.

Cene železa. Nemški poslanec dr. Steinwender je objavil v nemških listih članek o cenah železa, iz katerega posnemamo sledeče: Razna podjetja za železarsko industrijo uspevajo tako sijajno, kakor da se je vojna samo za to začela, da se te družbe obogatijo. »Alpine Montangesellschaft« je n. pr. v prvem četrtletju 1916 izkazala za 3 milijone višji dobiček nego lani v istem času. Ni čuda! Če je od začetka vojne do aprila l. l. poskočila cena za surovo pločevino za 39, za železo za 53—55 %, če so se maja cene zopet zvišale in sicer »neobvezno«, mora dežiti milijone. Čudno pa je, da ostane pri tem predmetu tvorba cen prosta, dočim se za vse mogoče druge predmete, celo za slive, določajo najvišje cene. Čudno tem bolj, ker je baš država glavni odjemalec, ki obenem vojne obvezance, zaposlene v železarskih tovarnah in rudnikih, oprošča od vojne službe in daje na razpolago ruske vjetnike kot delavce za izjemno nizko ceno. Če bi davek na vojne dobičke bil izdatnejši, ali če bi bila rentabilitetna doklada višja, bi znaten del dobička prišel zopet državi v dobro. Toda enostavnejše, sigurnejše in krepkeje uplivajo najvišje cene. Namesto, da se od ogromnih dobičkov vzame tretjina ali polovica potom davkov, kar povzroči nevoljo in vpitje prizadetih, naj raje država sploh ne pripusti izkoriščanja vojnega položaja v to, da se ta za državo in prebivalstvo tako važni predmet podražuje. In še nekaj! Tantijske znesajo pri »Alpine Montangesellschaft« nad poldrugi milijon, davčno zvišanje bi torej zneslo nad 150.000 K. Dočim pa vse druge priklade zadenejo že leto 1916, so gospodje upravni svetniki to leto še prosti. Ali so ti res največji reveži?

Nakupovanje cunj. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa uravnavo nakupovanja cunj. Za promet s cunjami je ustanovljen na Dunaju pod državnim nadzorstvom osrednji urad za nakupovanje in nabiranje cunj. Ta bo določil cene za nakupovanje in prodajo cunj in bo porazdelil nabrane množine cunj med tovarnarje. Cunj se bodo vporabile za izdelovanje sukna in perila.

Na sladkorni bolezni bolni dobe več masti. Okrajne politične oblasti so pooblaščen, da smejo dati osebam, ki trpe vsled sladkorne bolezni, še enkrat toliko kart za mast in olje, kakor je dovoljeno za zdrave osebe. V posebno ozira vrednih slučajih dobe tudi take osebe, ki so prestale kako drugo težko bolezen, dovoljenje, da smejo vporabiti večjo množino masti in olja. Tozadevno dovoljenje pa podeli brez izjeme deželna politična oblast.

Sadje v Nemčiji zaseženo. Nemška vlada je zasegla ves letošnji pridelek sadja, kot češplje, jabolka, breskve, hruške itd. Ta prepoved velja za celo državo. Nadalje je prepovedala izvoz sadja iz Nemčije.

Nizozemska prepovedala izvoz krompirja in stročnic. Nizozemska vlada je prepovedala izvoz krompirja in stročnic iz Nizozemske.

Prodaja tobaka po kavarnah prepovedana. Izšla je naredba finančnega ministra, ki določa, da je odslej naprej prepovedano prodajati po kavarnah cigarete in smodke.

Razne novice.

Potres v Posavju. Dne 18. septembra ob 1. uri popoldne so občutili v Posavju, zlasti v Globokem, v Brezicah in v Sevnici precej močan potres. Potresu je sledilo močno podzemeljsko, gromenju podobno votlo hreščanje. Potres ni povzročil na poslopijih nobene vidne škode.

Velika dolinska zagradba (jez) predrt. Na severnem Češkem je iz nepojasnjenega vzroka voda predrla velikanski jez, ki je v več dolinah zapiral vodo rek Bela Niža in Izra. Z velikansko silo so valovi vdrli skozi odprtine v doline, splavili seboj mnogo steklarn, mlinov, hiš in mostov. Do 20. septembra so našli 31 mrtvih, ki so ponesrečili pri nezgodih. Pogreša se še 56 oseb. Škoda je ogromna. Zagradba je stala blizu 7.000.000 K.

Zakaj ima Evropejec samo eno ženo. Angležinja je bila povabljen na čaj v hišo kitajskega mandarina. Dotično mesto je globoko v deželi in mandarince žene (bilo jih je samo osem) se niso mogle nagledati tujke, pretipale so ji lase, obleko, zobe in še prišle slednjič na noge. Zgrozile so se: „Ti hodiš, kakor možki?“ — „Seveda.“ — „Znaš morda tudi jahati in plavati?“ — „Seveda.“ — „Potem si močna, kakor vsak možki?“ — „Mislim.“ — „In se ne pustiš tepsti od moža?“ — „Ne, jaz se ne pustim tepsti od nikogar.“ — Mandarince žene so se pogledale zamišljeno. Najstarejša je razsodila: „Zdaj razumem, zakaj ima Evropejec samo po eno ženo — strah ga je!“

Cigani na Hrvatskem. Hrvatski ban je izdal naredbo, s katero se ciganom prepoveduje klatenje in se jim določuje stalno bivališče. Tisti cigani, ki ga nimajo, jim ga določijo pristojne oblasti. Te oblasti morajo paziti tudi na to, da cigani ne živijo v nerednem družinskem življenju, ampak da se poroče, nadalje da redno priglase novorojenca in smrtne slučaje. Nadalje je v tej naredbi določeno, da se mora dati vsak cigan cepiti proti kozam.

Pozor na tintne svinčnike! Vsled vojske je raba tintnih ali kopirnih svinčnikov silno narasla. Milijonske armade rabijo namesto neudobne tinte in peres dandanes domalega samo svinčnike. Ali po bolnišnicah se je dostikrat opazovala očesna bolezen, nekako vnetje, ki je prišlo od neprevidnega ravnanja s kopirnim svinčnikom. Če namreč svinčnikov prašek v oči pride, se očesna mrenica vname, vsled česar človek lahko oslepi, kakor je doživel profesor Olaff, ki je napisal zanimiv članek v listu „Münch. Med. Wochenschrift“ o tej najnovejši očesni bolezni.

Dopisi.

Maribor. V četrtek, dne 21. septembra, je umrl tukajšnji zdravnik dr. Leonidas Chandras, star 56 let. Dr. Chandras je bil na slovesu kot izborni zdravnik.

Maribor. Pri nedeljski konjski dirki na Trzinu je dobil gostilničar in mesar Josip Kirbiš s svojim konjem „Kurvenalom“ prvo darilo.

Maribor. Fotograf Adolf Skušek je kupil hišo št. 28 na Tržaški cesti, kamor se je preselil s svojim fotografskim zavodom.

Št. Ilj v Slov. gor. Mnogi vinogradniki so »podbirali«, ker je grozdje po zadnjem velikem deževju začelo močno gniti. Podberina ima 10 do 14 stopinj sladkorja, portugizec pa 16 do 17. Bati se je, da bo sedanje deževje napravilo zopet veliko škodo in bomo morali predčasno začeti s trgatvijo. — V Strasu je umrl na jetiki mlinar in posestnik Jakob Neuhold. Rajni je bil pri našem kmetem ljudstvu kot pošten mlinar zelo priljubljen. N. p. v m! — Brod v Selnici ob Muri (pri Murhofu) je zadnja velika povodenj odnesla. Selnici sedaj nimajo zveze s Cmurekom in mlino ob Muri.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo se tem potom iskreno zahvaljujeta v imenu šolske mladine za velikodušni dar 100 K, katerega je prebлага pokojnica gospa Marija Kreft, rojena Križanič, veleposestnica v Očeslavcih, v svoji oporoki zapustila v prid ubogi šolski mladini naše

sestrazrednice, na katerej je svoj čas kot učiteljica žen. roč. del vestno delovala. Trajen in hvaležen ji spomin! Načelnik Jak. Štuhec. Nadučitelj Herzog.

Ptuj. „Straža“, in „Slov. Gospodar“ se v Ptuj prodajata v trafiki M. Martini na Glavnem trgu.

Stojnici pri Ptuj. Po 15 mesecih se je oglasil iz ruskega vojnega vjetništva posestnik Jože Kostanjevec, po domače Brk. Poroča tudi, da je njegov tovariš Stanislav Gnušek v ruskem vojnem vjetništvu umrl.

Sv. Marko niže Ptuj. Iz Drave so izvlekli pri Bukovcih mrtvo žensko truplo približno 45 let stare in nepoznane ženske osebe. Truplo utopljenke so spravili v tukajšnje mrtvašnico.

Sv. Križ pri Belih vodah. Rožnvenška nedelja se bo obhajala dne 1. oktobra. Spovedovalo in pridgovalo se bo že poprejšnji dan.

Zadnja poročila došla v petek dne 22. septembra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 21. septembra.

Uradno se razglša:

Rumunsko bojišče.

Južno od Petrovvega (Petroseny) smo zopet zasedli višine na obeh straneh prelaza Vulkan. Pri Sibinju (Nagy-Szeben) in na rumunski vzhodni fronti samo prške prednjih straž.

Rusko bojišče.

Armada skupina generala kavalerije nadvojvode Karola: V gozdnatih Karpatih je sovražnik z zelo veliko vstrajnostjo nadaljeval svoje napade proti armadi generala barona Karola Kirchbach. Pri Breazi in vzhodno od sedla Pantyr je nekoliko vpognil nazaj dele naše fronte, ki so bili potisnjeni naprej. Sicer so se pa vsled hrabrosti branilcev izjalovili vsi sovražni napadi.

Med četami c. in kr. armade, ki se borijo v Karpatih, zasluži hrabri ogrski črnovojniški bataljoni polkovnika Papp, da se jih posebno omeni. Tudi ob Narajovki so ostali brezuspešni vsi sovražni napori.

Fronta generala-feldmaršala princea Leopolda bavarskega: Pri armadi generalnega polkovnika Tersztyansky so se vnovič nahajale zavezniške čete generala pl. Marwitz med krajeva Pustomyty in Zaturezi pod navalom močnih ruskih čet. Način sovražnega bojevanja je, kakor vedno, ta, da je brezobzirno v globokih rojnih vrstah žrtvoval in tiral v boj napadalne čete, med katerimi so se tudi nahajale garde. Samo vzhodno od kraja Svinichy še bo ni odločen. Drugače je pa bil sovražnik povsod pod zelo težkimi izgubami vržen nazaj.

Italijansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Balkansko bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 21. septembra.

Rumunsko bojišče.

Obmejne višine na obeh straneh prelaza Vulkan smo zasedli.

Balkansko bojišče.

Armada skupina generala-feldmaršala piem. Mackensena: Boj v Dobruči stoji.

Macedonsko bojišče.

Pri uspešnih bolgarskih napadih na ozemlju Florine so imeli Francozi precej veliko izgub. Bolgarska kavalerija je razpršila vzhodno od Florine umikajočo se sovražno infanterijo. Vjetih je bilo veliko sovražnikov in vpljenjenih nekaj strojnih pušk. Pri Kaimakalanu in na fronti ob reki Mogleni so bili opetovani srbski napadi odbiti.

Ogrsko-hrvatski državni zbor.

Po daljšem prekinjenju se je seja dne 20. septembra zopet nadaljevala. Več poslancev je govorilo o vpadu Rumunov na Sedmograško in o slabopripravljeni obrambi. Tisza je odgovarjal posameznim poslanecem. Poslanec grof Mihael Karolyi je interpeliral glede bodoče zunanje politike. Vprašal je, ali je res, da so se Avstrija, Nemčija, Bolgarija in Turčija zjedini v tem, da bo v bodoče vrhovno vodstvo naših armad poverjeno nemškemu cesarju? Tisza je

odgovoril, da se naš cesar ni odpovedal nobeni svoji vladarski pravici in je svoje pravice izvrševal tudi tedaj, ko je vrhovnemu armadnemu poveljniku izročil izvrševanje gotovih agend. Nj. Velikanstvo je navzlic temu v posesti vseh svojih vladarskih pravic v osebnih in stvarnih vprašanjih ter jih lahko kadarkoli izvršuje napram vrhovnemu armadnemu poveljniku. Tudi četverosporazum je skušal za vodstvo svojih armad rešiti vprašanje glede jednotnega vrhovnega vodstva. A kakor sovražniki ne objavljajo podrobnosti v takih zadevah, tako so tudi pri nas odredbe v tej zadevi strogo vojaška tajnost. Ko je grof Karolyi še zopet stavil k svoji interpelaciji posebno vprašanje, je grof Tisza še enkrat izjavil, da v zadevi skupnega in enotnega vrhovnega armadnega vodstva vladarske pravice našega cesarja niso v nobenem oziru prikrašane.

V seji dne 21. sept. se je debata o sklicanju delegacij nadaljevala in končala. Grof Tisza je nastopil proti govornikom, ki so se z zlobnim jezikom dotikali tudi armade, toda premeško in premedlo. Mi smo slišali že krepkejšie besede iz njegovih ust. Andrassyjev in Apponyjev predlog zaradi sklicanja delegacij je grof Tisza odklanjal, ker smatra v njih vmešavanje v avstrijske zadeve. Za Tiszom sta še govorila grof Andrassy in grof Apponyi.

Grof Andrassy je gonil staro tajno o napakah naše zunanje politike. Mož je izrekel čudno mnenje, da bi se morali z Italijo zaradi njenih aspiracij zjediniti. Andrassy naj prodaja svojo kožo, a ne naše, do katere nima prav nobene pravice. Tudi z Rumunijo bi se moral Burian pogajati. Gotovo je to baron Burian storil, toda prodajati in pogajati je različno, toda grof Andrassy je za prodajanje.

Grof Apponyi je rekel, da bo vedno delal na to, da bodo tudi madžarski generali prišli do veljave. Hvala Bogu, da generalov ne zbira madžarski politiki, ampak pametni in strokovnjaški činitelji.

Andrassyjev in Apponyjev predlog sta bila odklonjena.

Pritisk na Špansko.

Francija zahteva od Španske, da izroči francoski vladi bivšega sultana v Maroku, Muleja Hafid, ki je organiziral vstajo v francoski afriški pokrajini Algeriji. Francija grozi Španski, da obkoli špansko obalo, ako ne ustreže njeni zahtevi. V Madridu se vrše velika ministrska posvetovanja.

Portugalska vpoklicuje.

Iz Basela v Švici poročajo, da je Portugalska vpoklicala po zastavo prvi in četrti armadni zbor, ki se rekrutirata večinoma ob španski meji. Cela Portugalska je preplavljena z četverosporazumnimi agenti, ki hujskajo ljudstvo na vojsko.

Naročevanje samo pondeljke „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkova Straža stane za celo leto **K 3'20**; za pol leta **K 1'60**; za četrt leta **90 vin**.

Ranjeni, padli in ujeti.

Domobranski pešpolk štev. 26:

Ujeto moštvo:

Jagodič Ivan, Šmartin pri Celju (Bjelov, Tula, Rusija); Jarc Viktor, Ljutomer (Ršev, Rusija); Jernik Anton, okolica Celje (Ršev, Rusija); Matevž Juš, okolica Ptuj (Orenburg, Rusija);

Kapun Alojzij, Št. Jakob v Slov. gor. (Orenburg, Rusija); Kikl Pavel, Maribor (Rusija); Kleider Franc, okolica Ptuj (Rusija); Klemenčič Jožef, enoletni prostovoljec, Sv. Marjeta ob Pesnici (Perm, Ohransk, Rusija); Klincar Franc, Konjice (Rusija); Charkov; Knez Jožef, Brežice (Almasnaja, Rusija); Kokot Jožef, Turski Vrh (Zlatonsk, Ufa, Rusija); Kolednik Franc, okolica Ptuj (Karkov, Rusija); Iv. Kopic, okolica Maribor (ev. boln. št. 8, Moskva, Rusija); Kozel Ivan, ptujška okolica (Bšev, Tver, Rusija); Kosi Ivan, Ljutomer (Zlatoust, Ufa); Kostajšek Andrej, Brežice (ev. boln. št. 80, Kursk, Rusija); Kovač Ivan, Celje, Sv. Pavel (Zavod Paratskij, Kazan, Rusija); Kraner Avgust, Maribor (Penza, Rusija); Kuhar Jožef, okolica Ptuj (Tver, Rusija); Kupšek Peter, Trbovlje (Lapšev, Kazan, Rusija);

Leber Jožef, Sv. Jurij ob Pesnici (ev. boln. št. 5, Moskva, Rusija); Ljubec Franc, okolica Ptuj (Rusija, Kovrov);

Malus Anton, Bizeljsko (Bšev, Rusija); Marat Anton, Svičina (Toms, Rusija); Markovič Franc, Radgona (Rusija); Meglič Jožef, Sv. Marjeta, Maribor (Rusija); Meško Jožef, ptujška okolica (Rusija, Perm); Miklavc Peter, Bočna (Orenburg, Rusija);

Neuwirt Franc, desernik, Radgona (Rusija); Novak Franc II, celjska okolica (Karkov, Rusija);

Obral Albert, Konjice (Pokrovo, Rusija); Orhaber Karol, Jarenina (Rusija); Oset Jakob, narednik, Sv. Jurij ob južni žel. (Orenburg, Rusija);

Pader Jožef, Braslovče (Trenburg, Rusija); Pihler Jožef, ptujska okolica (Merv, Rusija); Pišek Franc, poddesetnik, Griže (Kuznesk, Saratov, Rusija); Plajnshek Franc, ptujska okolica (Moskva, Rusija); Planine Matija, Sv. Jeronim (Italija); Planko Jakob, Slivnica (Orenburg, Rusija); Pehovec Franc, Ptuj (Moskva, Rusija); Pok Jožef, Radgona (Italija); Polc Janez, Konjice (Rusija); Polz Janez, Radgona, (Rusija); Purnat Jožef, Celje, Bočna (Perm, Rusija); Pušnik Valentin, Ptuj (Rusija);

Ratej Janez, Topolšica (Rusija); Reč Anton, Slivnica (Penza, Rusija); Remšak Avguštin, Maribor, Sv. Križ (Kursk, Rusija); Rozman Jožef, Radgona (Rusija); Rozman Jožef, Šmarje pri Jelšah, (Rusija);

Sagadin Franc, Maribor okolica (Nižni-Novgorod, Rusija); Sagadin Mihael, Sv. Marjeta, Maribor (Rusija); Seka Albert, Hajdin, Ptuj (Kokand, Rusija); Selišnik Franc, Luče (Rusija); Serne Janez, desetnik, Maribor (Krasnovodsk, Rusija); Šober Friderik, Pesnica (Rusija); Škrabl Leopold, Sv. Ema (Zlatoust, Rusija);

Trbove Jernej, Sv. Jurij, Celje (Rusija); Fr. Trampuš (Rusija);

Uhl Franc, desetnik (Rusija); Ulčnik Jožef, Sv. Peter, Brežice (Črnijajev, Rusija); Uršič Franc, Sv. Peter, Brežice (Rusija);

Vedernjak Janez, mariborska okolica (Voronež, Rusija); Virnik Anton (Rusija); Vnuk Franc, Ptuj, okolica (Orenburg, Rusija); Vrtnik Janez, Konjice, (Voronež, Rusija); Vuk Janez, Ormož (Venev, Tula, Rusija);

Wagner Karol, Radgona (Rusija); Weingerl Ignac, Ljutomer (Kazan, Rusija);

Zamer Karol, Ljutomer (Pokrov, Vladimir, Rusija); Žmave Alojzij, Ljutomer (Irbit, Perm, Rusija); Žniderič Anton, Bizeljsko (Orenburg, Rusija); Zopot Franc, Maribor (Spaskoje, Rusija); Zupane Jožef, celjska okolica (Rusija).

Pešpolk štev. 87:

Ujeto moštvo:

Aristovnik Alojzij; poddesetnik Arnuš Ljudovik, Ptuj; Artič Anton, Ptuj; Ažman Josip, Šmartno ob Paki;

Ban Franc, Trst; Baskar Anton, Bate; Beberič Franc, Ljutomer; Belc Dragotin, Ptuj; Berčko Ivan, Ptuj; Berložnik Jakob, Graдец; poddesetnik Brbič Ivan, Brežice; Blagovič Peter, Ptuj; Božičnik Josip, Brežice; Bračun Franc, Veterinik; Bratič Anton, Ptuj; desetnik Bregar Josip, Globoko; Brglez Mihael, Konjice; desetnik Brilej Mihael, Brežice; Brinovec Anton, Braslovče; Butkovič Alojzij, Brežice; Butolin Franc, Ptuj;

Cerinšek Ivan, Celje; Černigoj Vinko, Takačovo; Četina Franc, Celje; Ciglar Alojzij, Celje;

Debeve Matija, Cerknica; Deželak Anton, Celje; Drevenšek Andrej, Hajdin pri Ptuj;

Fakin Mihael, Brežice; Fideršek Šimon, Košice; poddesetnik Flis Franc, Celje; Frankola Mat. Flanona; Furlan Andrej, Koper;

Galopin Peter, Tržič; poddesetnik Gamzl Iv., Celje; Gobec Bernard, Celje; Godina Ivan, Polj; Golob Franc, Celje; Golob Jakob, Ptuj; Golob Ivan, Brežice; Gon Josip, Tržič; Gorišek Jakob, Celje; Gril Josip, Konjice; Grobin Franc, Zagorje; Grosek

Matija Ptuj; Grževič Josip, Pazin; Herga Josip, Ptuj; Holešek Ivan, Trbovlje; Horjak Gašper, Celje; rezervist Horvat Ivan.

Lovski bataljon štev. 7:

Ujeti častniki:

Vorbach Jožef, praporščak, Celje (Exferte, Castel Franco di Finalmarina, Italija);

Ujeto moštvo:

Hrastnik Karol, Sv. Jurij, Maribor (Saratov, Chvalynsk, Rusija);

Strelec Jožef, Ptuj;

Zorko Anton, celjska okolica (Rusija);

Dragonski polk štev. 5:

Ujeto moštvo:

Kotnik Mihael, Maribor (Rusija).

Domobranski pešpolk štev. 4:

Ujeto moštvo:

Gojkovič Jožef, trobentač, Ptujskagora;

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne
predmete, osebno vojne spomine.

URE

Točna posrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrne in optične reči po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Nast. cenik zastonj. - Gramofoni 20-200 K

Niklasta remont-ura	K 3-50
Prijetna srebrna ura	K 7--
Original omega ura	K 24--
Kuhinjska ura	K 10--
Budilka niklasta	K 5--
Poročni prstani	K 2--
Srebrne verižice	K 2--

Večletno jamstvo.

Nasl. Dietfinger
Theod. Fehrenbach

urav in občelar
MARIBOR, Gospodarska ul. 25
Kupujem zlato in srebro.

Vina in sadni mošt od 56 l. naprej suhe hruške od 5 kg naprej in novi „Silva“ vrelec namizni in zdravilno kisel vodo razpošilja proti povzetju A. Oset, pošta Guštanj, Koroško. Posodo zaračunam za lastno ceno ter jo vzamem nazaj. Sprejem tudi steklenice in sode v polnitev in protiračunu ter se naj pošljejo na železniško postajo Spodnjedravograd. 443

Deklica, šole prosta, od poštenih staršev, se vzame k enemu otroku. Več se izve pri gospej Krošl, v Koroški ulici št. 31. Maribor, vrata 5. 528

Učenec

Močnega učenca sprejme mizarstvo mojster v Kaiserjevi ulici št. 18. Maribor.

Gospodična večja slov., hrvaškega in nemškega jezika, izprašana učiteljica za meščanske šole, večja trgovske korespondenije in knjigovodstva, išče primerne službe. Dopisi A. P. Lenaugasse 20, Maribor. 506

Kuharica, vajena vsacega dela, ki je že 10 let služila v župnišču, išče zopet službo v kakšnem župnišču. Naslov: Alojzija Weinhardt, Dobrna pri Celju.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

Izvanredna c. kr. državna loterija

za vojnooskrbovalne namene.

Ta loterija v denariju vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

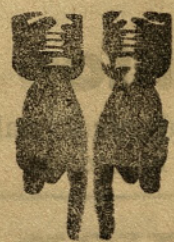
200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

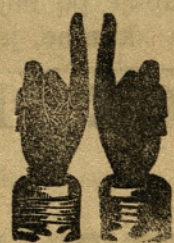
5. oktobra 1916. Cena srečke 4 krone.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, pošto-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

C. kr. generalno ravnanje za državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije).

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za vs. župnijske urade: spovedne in misijske listke s črnim, rdečim ali modrim tiskom; uradne zavitke z natisom glave ter razne oznanilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne zavitke, oznanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pisma, zavitke, okrožnice, račune, opomine, menice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarnim tiskom. Za posojilnice, zadruga in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računske zaključke, društvene znake, vabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta št. 5

priporoča svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatljic za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnih, zavrtkov (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Sveto podobe (male, velike in stenske), razpela vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinje, skapulirji. — Štambilje za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, po influenci.
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvladovati se boleznijo, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, katerim Sirolin znatno olahča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Ugodna prilika!

Zaradi odhoda k vojakom prodam po nizki ceni večjo zalogo odprtega čaja Souchory, Caylon in Kaiser-Melange.

Anton Močnik,
Celje.

Suhe gobe, vinski kamen, med, vosek, kumno in janež, ter sploh vse deželne pridelke

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje,

istotako tudi vsako množino raznovrstnih praznih vreč in sodov.

Ivan Ravnikar

NA DEBELO! trgovina špecerijskega, kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda DROBNO!

CELJE — Graška cesta šte. 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen, kumno, janež, pristno strd in vosek.

Dam v najem

s 15. septembrom

gostilno v Čretu pri Celju

pod ugodnimi pogoji.

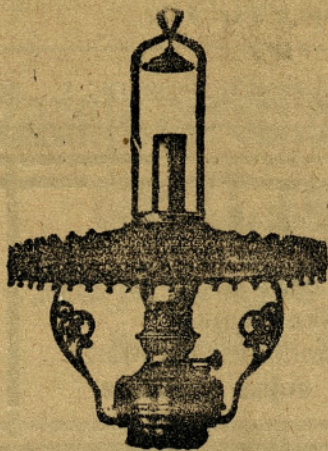
IVAN RAVNIKAR,
CELJE.

Izabela-vino

kupi vsako množino in plača hektoliter po 80 kron

F. Rosenkranz
Gradec, Anneustr. 60.

Ugodna prilika!

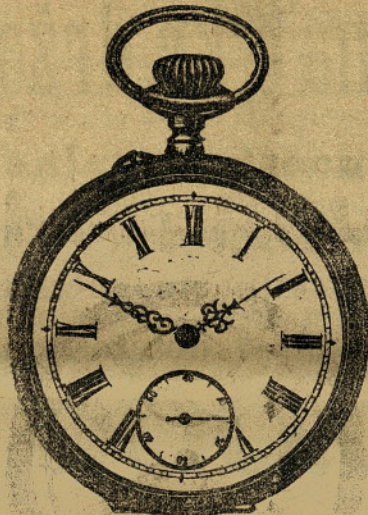
Edina stajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. — Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Ure! Ure!
V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Srebrne ure za fante od 7 K
Srebrne ure damske od 8 K
Srebrne verižice od K 2-40
Sreb. verižice damske K 3-60
Zlate damske ure od 26 K

Za vsako uro se jamčil

Precizijske ure, Schaffhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Priporočam č. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnih sveč. Voščene sveče prodajam kilogram po 5 K, milisveče pa zavojček po 3 K 40 v. Vosek kupujem kilogram po 2 K 40 v.

Duchek Franjo, svečar,
Maribor, Viktringhofova cesta.

Važno za lastnike volne.

Glasom § 6 naredbe trgovinskega ministrstva z dne 28. maja 1916, drž. z. št. 156 sem bil imenovan kot edini nakupovalec za volno za okraj Maribor in s tem naznanjam cenjenim lastnikom ovčje volne, da se volna prevzema v moji trgovini v Mariboru, Gosposka ulica št. 7.

588

K. Gränitz,
krznar.

Altarno sliko ali eno cerkev brezplačno

(le za povrnitev režijskih stroškov) poslika umetnik in propagator cerkvene umetnosti. Podrobna pojasnila daje uredništvo »Revue pro umeni crkveni« Praga-Vinogradi, Krameriova 10. Češka.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah. **XX** Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se oddajajo od vsakega in se obrestujejo, navadno po 4 1/2%, proti trimesčni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, če da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštna hranilna polčnice (97.075) za razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

na danom in na dan, na knjižbo proti papirnatim varnostim po 5 1/2%, na vankarce sploh po 6%, na razpolago in poročilo po 6 1/2% in na celotni kredit po 6 1/2%. Nadalje sprejemajo na zastavo vrednostnih papirjev. Delovni pri drugih finančnih zavodih prevzame posojilnica svojo last proti povračilu gotovih stroškov. Za posojila ne presegajo 7 kron. Prostoje za knjižbo dela posojilnica brezplačno, vsaka plača le kolko.

Uradne ure

so vsako ponedeljek od 9. do 12. ure dopoldne in vsak sredo od 9. do 12. ure dopoldne in vsak petek od 9. do 12. ure dopoldne. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 3. do 5. ure dopoldne in od 5. do 6. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)